

Diari Oficial del Consell General

Any 2023 – VIII Legislatura – Núm. 4/2023

Sessió ordinària celebrada el dia 31 de gener del 2023

El dia 31 de gener del 2023, dimarts, es reuneix a la Casa de la Vall, (nou hemicicle), el M. I. Consell General, en sessió ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm. 16/2023, que és el següent:

- 1. Examen i votació de la Proposta d'aprovació de l'adhesió d'Andorra a l'Acord relatiu a l'adopció de reglaments tècnics harmonitzats de les Nacions Unides aplicables a vehicles de rodes i als equipaments i les peces que s'hi puguin muntar i/o utilitzar, i sobre les condicions de reconeixement recíproc de les homologacions concedides conforme a aquests reglaments de les Nacions Unides, fet a Ginebra el 20 de març del 1958.**
- 2. Examen i votació de la Proposta d'aprovació de la ratificació del Conveni entre el Principat d'Andorra i la República Txeca per eliminar la doble imposició en matèria d'impostos sobre la renda i sobre el capital i per prevenir l'evasió i el frau fiscals.**
- 3. Examen i votació de la Proposta d'aprovació de la ratificació del Conveni entre el Principat d'Andorra i el Principat de Mònaco per eliminar la doble imposició en matèria d'impostos sobre la renda i sobre el patrimoni i per prevenir l'evasió i l'elusió fiscals.**
- 4. Examen i votació de la Proposta d'aprovació de la ratificació de l'Acord marc entre el Principat d'Andorra i el Banc Europeu d'Inversions sobre les activitats del Banc Europeu d'Inversions al Principat d'Andorra.**

- 5. Elecció d'un membre de la Comissió Permanent per cobrir la vacant produïda entre els electes en col·legi nacional.**
- 6. Informe de la delegació del Consell General a l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa (APCE) corresponent a l'any 2022.**
- 7. Informe de la delegació del Consell General a l'Assemblea Parlamentària de l'Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa (OSCE-PA) corresponent a l'any 2022.**
- 8. Examen i votació del Projecte de Llei del pressupost per a l'exercici del 2023, així com del Projecte de pressupost del Tribunal Constitucional, del Consell Superior de la Justícia i del Projecte de pressupost del Consell General pel mateix exercici.**

Un cop oberta la sessió, sota la presidència de les M. I. Sres. Roser Suñé Pascuet i Meritxell Palmitjavila Naudí, Síndica General i Subsíndica General, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

M. I. Sr. Oliver Alís Salguero
M. I. Sra. Mònica Bonell Tuset
M. I. Sra. Alexandra Codina Tort
M. I. Sra. Bernadeta Coma González
M. I. Sr. Ferran Costa Marimon
M. I. Sr. Carles Enseñat Reig
M. I. Sr. Raul Ferré Bonet
M. I. Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli
M. I. Sr. Jordi Font Mariné
M. I. Sr. Pere López Agràs
M. I. Sra. Eva López Herrero
M. I. Sr. Marc Magallón Font
M. I. Sra. Maria Martisella González
M. I. Sr. Joaquim Miró Castillo
M. I. Sra. Ester Molné Soldevila
M. I. Sr. David Montané Amador
M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud
M. I. Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells
M. I. Sr. Roger Padreny Carmona

M. I. Sra. Meritxell Palmitjavila Naudí
M. I. Sr. Josep Pintat Forné
M. I. Sr. Joan Carles Ramos Reboredo
M. I. Sra. Núria Rossell Jordana
M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez
M. I. Sr. Carles Sánchez Rodríguez
M. I. Sra. Roser Suñé Pascuet
M. I. Sra. Susanna Vela Palomares

S'ha excusat l'absència del M. I. Sr. Joan Carles Camp Areny.

També hi és present el M. I. Sr. Xavier Espot Zamora, Cap de Govern, acompanyat dels M. I. Srs. Jordi Gallardo Fernández, ministre de Presidència, Economia i Empresa; César Marquina Pérez de la Cruz, ministre de Finances i Portaveu; Maria Ubach Font, ministra d'Afers Exteriors; Josep Maria Rossell Pons, ministre de Justícia i Interior; Jordi Torres Falcó, ministre de Turisme i Telecomunicacions; Judith Pallarés Cortés, ministra d'Afers Socials, Joventut i Igualtat; Sílvia Calvó Armengol, ministra de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat; Albert Font Massip, ministre de Salut; Ester Vilarrubla Escales, ministra d'Educació i Ensenyament Superior; Sílvia Riva González, ministra de Cultura i Esports i Trini Marín González, ministra d'Administracions Públiques i Participació Ciutadana.

Assisteix també a la sessió el Sr. Josep Hinojosa Besolí, secretari general del Consell General.

(La M. I. Sra. Susanna Vela Palomares, secretària de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 16.06h)

La Sra. síndica general:

Punt número 1: Examen i votació de la Proposta d'aprovació de l'adhesió d'Andorra a l'Acord relatiu a l'adopció de reglaments tècnics harmonitzats de les Nacions Unides aplicables a vehicles de rodes i als equipaments i les peces que s'hi puguin muntar i/o utilitzar, i sobre les condicions de reconeixement recíproc de les homologacions concedides conforme a aquests reglaments de les Nacions Unides, fet a Ginebra el 20 de març del 1958.

La proposta d'aprovació fou publicada en el Butlletí número 152/2022, del 5 de desembre, i no s'hi ha presentat cap esmena.

Alguna intervenció per part de Govern? Senyor Jordi Gallardo, teniu la paraula.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies, senyora síndica.

La situació de pandèmia que hem viscut ens ha fet veure la necessitat de diversificar la nostra economia, i ha estat en aquest sentit que el Govern ha destinat bona part dels seus esforços a aquest objectiu a través del Ministeri d'Economia. En resposta a aquesta tasca de recerca de noves vies per enriquir la nostra economia, avui proposem l'adhesió a l'Acord relatiu a l'adopció de reglaments tècnics harmonitzats de les Nacions Unides aplicables a vehicles de rodes i als equipaments i les peces que s'hi puguin muntar i/o utilitzar, i sobre les condicions de reconeixement recíproc de les homologacions concedides conforme a aquests reglaments de les Nacions Unides, fet a Ginebra el 20 de març de 1958 —en endavant, "l'Acord de Ginebra de 1958"—. A dia d'avui, el document legal comprèn 163 reglaments de les Nacions Unides.

Aquest Acord proporciona el marc legal per al desenvolupament de les regulacions de seguretat i emissions per a tota mena de vehicles de motor fabricats a qualsevol part del món, i ha contribuït considerablement al progrés tècnic, a l'augment de la seguretat dels vehicles i a la reducció dràstica de les emissions dels vehicles. Les parts contractants de l'Acord són, a dia d'avui, 56, dels quals 41 són estats europeus. Mitjançant l'autoritat nacional d'homologació, aquests estats estan autoritzats a expedir un número d'homologació per a cada nova homologació de tipus o per a cada extensió d'aquesta homologació. El reconeixement recíproc de les homologacions de tipus entre les parts contractants que apliquen els reglaments de l'ONU ha facilitat el comerç dels vehicles de motor, sistemes i components arreu del món. Els estats parts de l'Acord poden definir quins són els reglaments que s'aplicaran al seu territori i quins no.

D'acord amb l'informe tècnic del Departament de Transports, Andorra podria acceptar d'emetre homologacions per a 8 reglaments dels 163 existents: R10, compatibilitat electromagnètica; R22, casc de motocicletes; R30, R75 i R117, pel que fa a neumàtics; R45 i R50, frens; i R129, cadiretes per a nadons. De forma general, l'autoritat d'homologació de les parts contractants haurà de disposar de la competència tècnica i recursos necessaris, tècnics i humans, per emetre les homologacions i per assegurar la conformitat de producció. Actualment ja hi ha empreses interessades en sol·licitar a Andorra l'emissió d'aquests informes tècnics d'homologació, si aquesta —Andorra, s'entén— s'adhereix a l'Acord de Ginebra del 58 a fi d'esdevenir autoritat d'homologació en consonància amb les disposicions de l'Acord. Amb els certificats d'homologació, els vehicles, els sistemes o components de vehicles poden comercialitzar-se arreu del món en complir aquests amb les disposicions del reglaments de les Nacions Unides continguts en aquest Acord.

A parer nostre, entenem que l'adhesió del Principat d'Andorra a l'Acord de 1958 de les Nacions Unides situaria el nostre país en el marc internacional de països que disposen d'una autoritat d'homologació en l'àmbit de l'automoció i que podria suposar, de retruc, la implantació a Andorra d'empreses dins del ram de l'automòbil.

Per tot el que s'ha exposat, demano a aquesta cambra que prengui en consideració donar el seu vot favorable a l'adhesió d'Andorra a l'Acord relatiu a l'adopció de reglaments tècnics harmonitzats de les Nacions Unides aplicables a vehicles de rodes i als equipaments i les

peces que s'hi puguin muntar i/o utilitzar, i sobre les condicions per al reconeixement recíproc de les homologacions concedides conforme aquests reglaments de les Nacions Unides, fet a Ginebra el 20 de març de 1958.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Abans de demanar si algú desitja intervenir, els faig partícips de les excuses que m'ha fet arribar la senyora Montaner perquè s'ha quedat avui sense veu. Per tant, només desitjo que es millori i gràcies per la seva presència.

Alguna intervenció amb relació a aquest conveni? Doncs si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació de la proposta per assentiment. Declaro aprovada la proposta.

Punt número 2: Examen i votació de la proposta d'aprovació de la ratificació del Conveni entre el Principat d'Andorra i la República Txeca per eliminar la doble imposició en matèria d'impostos sobre la renda i sobre el capital i per prevenir l'evasió i el frau fiscals.

La proposta d'aprovació fou publicada en el Butlletí número 151/2022, del 30 de novembre, i no s'hi ha presentat cap esmena.

Alguna intervenció per part de Govern? Senyora Maria Ubach, teniu la paraula.

La Sra. Maria Ubach:

Gràcies, senyora síndica.

Avui debatem la ratificació del Conveni entre Andorra i la República Txeca per eliminar la doble imposició en matèria d'impostos sobre la renda i sobre el capital per prevenir l'evasió i el frau fiscals. Si la cambra ho considera oportú, aquest serà el dotzè CDI, ratificat per Andorra, després de França, Espanya, Portugal, Liechtenstein, Luxemburg, Emirats Àrabs Units, Malta, Xipre, Hongria, San Marino i Croàcia. La negociació del CDI amb la República Txeca es va iniciar el juliol del 2015 arran d'una reunió a Praga entre el llavors ministre d'Afers Exteriors, Gilbert Saboya, amb el seu homòleg txec, Lubomír Zaorálek. Després dels intercanvis tècnics corresponents, la negociació es va efectuar en una ronda única a Andorra entre el 14 i el 16 de desembre del 2021. Voldria agrair la bona predisposició de les autoritats txeques en arribar a un acord que va permetre la seva signatura el 23 de novembre del 2022 entre el ministre de Finances, Èric Jover, i l'ambaixador de la República Txeca, Ivan Jančárek.

Es tracta d'un conveni amb 29 articles basat en el model del 2017 de l'OCDE, i també basat en les seves recomanacions per prevenir l'erosió de les bases imposables i el trasllat de beneficis. Alhora, voldria aprofitar per ressaltar la importància dels CDIs i la creació d'una xarxa, com més àmplia millor, per ajudar a la diversificació econòmica d'Andorra, tant per afavorir la inversió estrangera de qualitat com per permetre també a les empreses

andorranes de diversificar la seva activitat i augmentar la seva competitivitat en altres regions i en aquest cas, en Europa, en el centre d'Europa.

El CDI amb República Txeca, estat membre de la Unió Europea, té un interès major degut al fet que República Txeca té una important indústria i un destacat sector turístic amb el qual es pot reforçar la cooperació, en particular mitjançant el Memoràndum d'entesa en matèria de turisme que es va signar el 2013. A més a més, Andorra manté unes excel·lents relacions bilaterals impulsades, entre altres, amb l'acció cultural. Voldria només destacar que fa trenta anys que el Govern d'Andorra i la Universitat Carolina de Praga van establir les bases per a la creació d'un lectorat de català. Gràcies a aquest acord s'ofereixen cursos oficials a la Universitat Carolina de llengua, literatura, institucions, art i cultura d'Andorra. La República Txeca també proveeix un valuós suport a Andorra en les negociacions de l'Acord d'associació amb la Unió Europea. Durant la presidència del Consell de la Unió Europea, el segon semestre del 2022, hi va haver una molt bona col·laboració entre els nostres equips respectius. Endemés, Txèquia va incloure dins de les seves prioritats la negociació de l'Acord d'associació amb la Unió Europea. Per tot això mantindrem, de ben segur, sinergies beneficioses per a ambdós països.

Com hem comentat, és important anar ampliant la xarxa de CDIs, i durant aquesta legislatura s'han fet importants esforços en aquesta matèria. La ratificació del CDI amb República Txeca serà el quart conveni d'aquesta legislatura, després d'Hongria, San Marino, Croàcia i el que vindrà a afegir-se en aquesta mateixa sessió, Mònaco. També tenim d'altres CDIs en curs de treball o signatura. Tenim a punt de signar un CDI amb Islàndia. D'altra part, el 10 de gener passat vam tenir una reunió amb la meva homòloga de Bèlgica, que va informar-nos de la voluntat del seu govern de poder cloure les negociacions molt properament. Amb Països Baixos, les negociacions estan finalitzades i s'estan duent a terme els tràmits parlamentaris interns per poder procedir a la signatura. Quant a Alemanya, hem mantingut diverses reunions; la darrera va ser amb la meva homòloga el mes de desembre passat, per a reiterar la nostra voluntat d'iniciar les negociacions. Amb el Regne Unit, hem dut a terme reunions bilaterals focalitzades en l'explicació del nostre marc fiscal i els avantatges per ambdues parts de signar un CDI, i esperem que es puguin dur a terme els avançaments com més aviat millor. Pel que fa a la regió iberoamericana, es va realitzar una reunió de negociació amb Xile. Alhora, hem mantingut converses preliminars amb Mèxic i Paraguai.

I aprofito, finalment, per anunciar que hem iniciat les negociacions amb República de Corea; es preveu que una segona ronda de negociacions pugui tenir lloc aquest mes de març. Per aquests motius que he explicat, i amb l'objectiu d'augmentar la xarxa de CDIs, sol·licito el vot favorable de la cambra per a la ratificació del Conveni entre Andorra i Txèquia per eliminar la doble imposició en matèria d'impostos sobre la renda i sobre el capital i prevenir l'evasió i els fraus fiscals.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora ministra.

Alguna intervenció per part dels grups?

Terceravia desitja intervenir? No? Senyor Pintat, digui.

El Sr. Josep Pintat:

Sí. Gràcies, senyora síndica.

El nostre vot serà favorable a la presentació del Conveni.

La Sra. síndica general:

D'acord.

El Grup Socialdemòcrata desitja intervenir? Senyor Pere López, teniu la paraula.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Molt, molt breument, i amb la línia de les anteriors intervencions en aquest tipus de convenis per manifestar, com no pot ser d'altra manera, el nostre vot favorable a aquest Conveni, però també alhora —i ara la ministra s'anticipava, en aquest cas, en aquesta intervenció, a allò que segurament ja sabia que li diríem en la nostra intervenció, com hem fet en d'altres convenis—, doncs veure que, una vegada més... No posem pas en dubte l'interès del conveni amb la República Txeca, però els convenis darrers que s'han signat no són precisament amb els països amb què hi ha unes majors possibilitats de creixement econòmic. I, per altra banda, els discursos del Regne Unit, d'Alemanya, d'Itàlia, d'altres convenis que fa temps que se'ns anuncien, que estan a punt de ser *clôturats*, però tancats, però que no s'acaben de tancar, doncs és el mateix discurs que anem sentint, any rere any, en les seves compareixences amb motiu de l'informe d'Acció Exterior que la nova llei vostè ens ve a presentar al Consell General i, fins i tot, diria des del final de la passada legislatura.

La nostra sensació és que potser hi ha algunes informacions, o algunes explicacions, que s'estan amagant, o no s'estan acabant dient del tot en relació amb aquestes negociacions. Potser ara vostès, amb la nova terminologia del Govern, en dirien «informacions no demanades». Però és clar, aquests convenis fa temps i anys i anys que s'estan... Se'ns parla, se'ns anuncia que properament es tancaran, i no veiem els avenços necessaris allà on realment pensem que podria marcar un punt d'inflexió important per dinamitzar la nostra economia.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Grup Demòcrata, desitja intervenir? Senyora Coma, teniu la paraula.

La Sra. Bernadeta Coma:

Gràcies, senyora síndica.

La ratificació del Conveni entre Andorra i la República Txeca per evitar la doble imposició en matèria d'impostos i per prevenir l'evasió fiscal és un pas més en el reconeixement internacional i l'homologació del sistema fiscal d'Andorra. En la darrera dècada, el nostre país ha fet un esforç molt important per assolir aquest objectiu i afrontar els reptes de futur amb garanties, i el segueix fent en l'actualitat. El Govern continua negociant CDIs per a crear una xarxa el més àmplia possible, perquè són instruments vitals per a la diversificació econòmica, l'atracció d'inversió estrangera de qualitat i la internacionalització de les empreses andorranes. El conveni signat amb la República Txeca serà, si aquesta cambra ho aprova, el dotzè que el Consell General ratifica, després de França, Espanya, Luxemburg, Liechtenstein, Portugal, Emirats Àrabs Units, Malta, Xipre, San Marino, Hongria i Croàcia.

Destacar que, durant el segon semestre del 2022, la República Txeca va assumir la presidència del Consell de la Unió Europea. En aquell període va donar suport i va incloure la negociació de l'acord d'associació davant les autoritats europees en les seves prioritats de la presidència. La signatura d'aquest CDI assenta les bases de les relacions comercials entre els dos països. Ens permetrà cooperar en l'àmbit de l'economia, la cultura, el turisme, entre altres. Dir al senyor López que, tal i com ha dit la ministra Ubach, la República Txeca és un país que forma part de la Unió Europea i és un país important per a nosaltres, vist la col·laboració estreta que hi tenim. Per tot l'exposat, els grups de la coalició donarem suport a la ratificació de dit Conveni.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Govern, desitja intervenir? Senyora Ubach, teniu la paraula.

La Sra. Maria Ubach:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Només era per a aclarir també la informació que ja he donat amb relació a com estan avançant les negociacions dels altres convenis per evitar les dobles imposicions, en particular amb països importants i amb països amb què vam iniciar les negociacions fa molt temps. I em refereixo, en particular, amb Països Baixos, que aquí el que li puc dir és que ja està rubricat el text, i que estem a punt de signar quan Països Baixos hagi finalitzat també els seus tràmits interns; per tant, això serà d'aquí poc, que es podrà procedir a la signatura.

Pel que fa a Bèlgica, com també he dit, vaig veure la ministra d'Afers Exteriors de Bèlgica el 10 de gener passat. Va ser un dels punts que vam tractar en l'ordre del dia de la reunió, i la ministra ens va assegurar que les negociacions podrien cloure's molt aviat. Només dir que, pel que fa a aquest conveni, és cert que fa bastants anys que està sobre la taula, però

no és pas perquè no hem insistit prop de les autoritats belgues, sinó que s'ha endarrerit. En aquest cas, a gener de 2023 la ministra d'Afers Exteriors belga ens confirma que aquest conveni és una prioritat per a Bèlgica, i que es podrà cloure el procés de negociació molt aviat. Aquests dos són els que són més, diguem-ne, més imminents, a més a més també del conveni per evitar la doble imposició amb Islàndia, que aquest ja està finalitzant la negociació i que podem signar molt properament.

Pel que fa als intercanvis amb Alemanya: jo només li puc dir, senyor López, que amb Alemanya estem parlant amb ells des del 2012, que va ser quan el ministre Saboya va posar sobre la taula d'Alemanya la proposta de poder signar un conveni per evitar les dobles imposicions. Des del 2012, aquí tinc un document que recull totes les reunions que hem anat tenint amb les autoritats alemanyes, ja sigui entre ambaixadors, ja sigui entre ministres, ja sigui entre ministres d'Afers Exteriors o de Finances, i li puc assegurar que les reunions han estat nombroses. No li donaré el número perquè no les puc detallar aquí, però sàpiga que Alemanya també és un dels països que sabem que és un país prioritari, un país important amb qui hem de treballar aquesta negociació i que, per part nostra, no deixem de reiterar la demanda d'Andorra per poder avançar en l'inici de les negociacions. El que li puc dir és que una de les últimes reunions va ser una reunió tècnica amb el secretari d'Estat d'Afers Financers Internacionals, que es va desplaçar a Berlín per a tenir contacte amb els seus homòlegs i poder fer un primer pas a dins d'aquest diàleg i que poguéssim tenir la possibilitat de demanar, de manera molt més tècnica, l'obertura de les negociacions d'aquest Acord per evitar les dobles imposicions. I la darrera trobada que vam tenir va ser el mes de desembre amb la ministra d'Afers Exteriors, al marge de la ministerial de l'OCE que també vam tornar a reiterar aquesta demanda. Per tant, senyor López, no serà perquè no hem insistit prop d'Andorra perquè puguem avançar en els treballs d'inici d'una negociació per evitar la doble imposició amb Alemanya.

I pel que fa a Regne Unit, el mateix. També vam començar el diàleg amb ells el 2018. I aquí també hem tingut trobades tècniques; l'última va ser el mes de novembre passat, també amb el secretari d'Estat que es va desplaçar a Londres. I també amb l'ambaixador, en particular ambaixador de Regne Unit; l'última va ser la setmana passada, que vam tenir una reunió telemàtica amb ell i que vam tornar a posar sobre la taula aquesta petició.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora ministra.

Alguna intervenció per part de la cambra?

Senyora Montaner, em fa quedar sempre malament, eh? Digui.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies.

No, li dic... A veure si se'm sent. Sé que hauria de callar, però només una petita pregunta per a la ministra: deu anys amb Alemanya? És a dir, quins motius han dit?, quins són els motius d'aquesta dilatació?

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora Montaner.

Alguna intervenció en l'ordre dels grups?

Senyora Ubach, si vol contestar té la paraula.

La Sra. Maria Ubach:

Sí, gràcies, senyora síndica.

El motiu és bàsicament en el sentit que Alemanya considera que l'activitat econòmica entre Andorra i Alemanya no és suficient, no és una motivació suficient per poder iniciar les negociacions d'un acord per evitar la doble imposició. Nosaltres, el que preconitzem quan tenim les trobades amb les autoritats alemanyes és que és cert: l'activitat econòmica no és important, o suficientment important. Tanmateix, és més una valoració que puguin tenir les autoritats alemanyes vis-a-vis dels avenços que ha fet Andorra en l'àmbit de les finances internacionals i de l'homologació financera i fiscal que ha fet Andorra. I això sí que és una petició que demanem a Alemanya i als estats més grans o que posen més dificultats en el moment de poder iniciar les negociacions d'un acord per evitar les dures impositcions.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora ministra.

Acabades les intervencions, i si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació de la proposta per assentiment. Declaro aprovada la proposta.

Punt número 3: Examen i votació de la proposta d'aprovació de la ratificació del Conveni entre el Principat d'Andorra i el Principat de Mònaco per eliminar la doble imposició en matèria d'impostos sobre la renda i sobre el patrimoni per prevenir l'evasió i l'elusió fiscals.

La proposta d'aprovació fou publicada en el Butlletí número 152/2022, del 5 de desembre, i no s'hi ha presentat cap esmena.

Alguna intervenció per part de Govern? Senyora Ubach, és el seu torn. Endavant.

La Sra. Maria Ubach:

Gràcies, senyora síndica.

Ara debatem el punt relatiu a la ratificació del Conveni entre Andorra i Mònaco per eliminar la doble imposició en matèria d'impostos sobre la renda i sobre el patrimoni i per prevenir l'evasió i l'elusió fiscals. Si la cambra ho considera oportú, aquest serà el tretzè CDI ratificat pel Principat d'Andorra. La negociació del CDI amb Mònaco remunta al 2014 arran d'un intercanvi de correspondència entre la llavors secretària d'Estat d'Afers Financers Internacionals, Clàudia Cornella Durany, i el llavors director general del Departament de Finances i Economia de Mònaco, Thierry Orsini. Tanmateix, altres CDIs van ocupar llavors els horitzons d'ambdós països, i no ha estat fins al juliol del 2022 que es van iniciar formalment els intercanvis tècnics entre les delegacions respectives, arran de la visita a Andorra de la ministra d'Afers Exteriors de Mònaco el mes de juny passat.

Després dels intercanvis tècnics corresponents al llarg de l'estiu del 2022, la negociació es va poder efectuar en una única ronda, per mitjans telemàtics, els dies 27 i 28 de setembre del 2022, i el text va ser rubricat en finalitzar-se la ronda. La signatura va tenir lloc l'1 de desembre del 2022 a l'ODS en el marc de la reunió ministerial de l'OCE amb la meua homòloga. Es tracta d'un conveni amb 29 articles, basat en el model del 2017 de l'OCDE, i també basat en les seves recomanacions per prevenir l'erosió de les bases imposables i el trasllat dels beneficis. Voldria reiterar la importància d'aquests convenis i, tal com he dit anteriorment, la creació d'una xarxa de CDIs garanteix un marc de seguretat jurídica als actors econòmics i referma el procés d'obertura econòmica del país.

Amb Mònaco completem la xarxa de CDIs signats amb els petits estats europeus, fet que reforça les excel·lents relacions bilaterals que mantenim i la creació de sinergies i projectes comuns que es tradueixen, entre altres, en la signatura de l'Acord de cooperació bilateral que va tenir lloc el mes de setembre passat, col·laboracions en l'àmbit de l'ensenyament superior, trobades d'alt nivell, intercanvis sobre la digitalització o el turisme, entre altres àmbits. Endemés, Mònaco és un dels tres estats que participa en el procés de negociació de l'Acord d'associació amb la Unió Europea.

Per aquests motius, demano el vot favorable de la cambra per a la ratificació del Conveni entre Andorra i Mònaco per eliminar la doble imposició en matèria d'impostos sobre la renda i sobre el patrimoni i per prevenir l'evasió i l'elusió fiscals. És, doncs, el cinquè conveni que proposem que aquesta cambra pugui ratificar durant aquesta legislatura, després d'Hongria, San Marino, Croàcia i República Txeca.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora ministra.

Alguna intervenció per part dels grups?

Senyora Coma, teniu la paraula pel Grup Parlamentari Demòcrata.

La Sra. Bernadeta Coma:

Gràcies, senyora síndica.

Després d'aprovar la ratificació del CDI amb la República Txeca, sotmetem al Ple el conveni amb Mònaco, el tretzè d'aquestes característiques i que compleix amb el mateix objectiu tant de reconeixement internacional com de diversificació de la nostra economia, atracció d'inversió estrangera i facilitats per al nostre teixit empresarial. Voldria destacar la importància d'aquest conveni, ja que Mònaco és el nostre company, juntament amb San Marino, en la negociació de les qüestions comunes de l'Acord d'associació. És important que els petits països es donin suport a l'hora d'emprendre reptes tan importants com el de trobar un encaix amb la Unió Europea. També hem compartit trobades i taules de treball amb els parlamentaris d'aquest país, perquè té unes característiques similars al nostre i en molts àmbits ens hi sentim identificats. Per tot l'exposat, els consellers de la coalició donarem suport a la ratificació del Conveni.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora Coma.

Alguna altra intervenció per part de Govern? Entenc que no.

Acabades les intervencions, i si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació de la proposta per assentiment. Declaro aprovada la proposta.

Punt número 4: Examen i votació de la Proposta d'aprovació de la ratificació de l'Acord marc entre el Principat d'Andorra i el Banc Europeu d'Inversions sobre les activitats del Banc Europeu d'Inversions al Principat d'Andorra.

La proposta d'aprovació fou publicada en el Butlletí número 153/2022, del 7 de desembre, i no s'hi ha presentat cap esmena.

Alguna intervenció per part de Govern? Senyora Ubach, teniu la paraula.

La Sra. Maria Ubach:

Gràcies, senyora síndica.

Ara debatem la ratificació de l'Acord marc entre Andorra i el Banc Europeu d'Inversions sobre les activitats del Banc Europeu d'Inversions al Principat d'Andorra. Fundat el 1958, el BEI és una de les institucions financeres més importants de la Unió Europea, i la seva seu és a Luxemburg. El seu mandat consisteix a contribuir a la integració, el desenvolupament equilibrat i sostenible i a la cohesió econòmica i social dels estats membres de la Unió Europea. El BEI és una font de finançament flexible i eficient que se situa al capdavant de les institucions financeres internacionals pel volum d'operacions. El BEI realitza préstecs per a projectes d'inversió d'interès europeu, especialment projectes que beneficien a regions menys afavorides, d'interès estratègic o bé aïllades geogràficament. Els préstecs també donen suport al procés d'ampliació de la Unió Europea i la seva política d'ajuda al desenvolupament. Destaquem, a més a més, que el BEI no té un ànim de lucre en les concessions de fons pel finançament de projectes, ja que més aviat s'orienta al

desenvolupament dels països amb què opera, fet que els privilegia en tant que demandants de fons.

El 6 de maig del 2020, el Govern va aprovar l'inici de contactes amb el Banc Europeu d'Inversions per poder negociar un acord marc, amb l'objectiu que Andorra fos considerat país d'operacions, d'acord amb l'article 16.1 de l'Estatut del Banc. L'acord que us presentem avui permetrà Andorra accedir al finançament del BEI sota la forma de crèdits i garanties per a la realització d'inversions al territori o en col·laboració amb d'altres països d'operacions. Gràcies als fons del BEI es podran finançar projectes de gran envergadura en diferents àmbits; a títol d'exemple, la transició energètica o les infraestructures que permetran desenclavar territorialment el país en benefici de la societat andorrana. El BEI també proporciona experiència tècnica front els projectes a desenvolupar a través de serveis d'assessoria.

Les converses per treballar un acord de cooperació es van iniciar el 26 d'agost del 2020, i van precedir diversos intercanvis tècnics i diplomàtics amb la coordinació de l'Ambaixada d'Andorra a Brussel·les i el treball conjunt dels ministeris de Finances i del Ministeri d'Exteriors. El 24 de juny del 2022, la Junta de governadors del BEI va aprovar la designació d'Andorra com a país elegible per ser considerat país d'operacions. Durant els mesos següents, l'equip compost del Ministeri de Finances i del Ministeri d'Afers Exteriors va treballar conjuntament el text proposat pel BEI, que es va sotmetre a una única sessió de negociació el 3 d'octubre del 2022 i es va concloure el 27 d'octubre. La signatura va tenir lloc els dies 30 de novembre i 2 de desembre del 2022 a Luxemburg i a Brussel·les, respectivament, entre l'ambaixadora d'Andorra a la Unió Europea, Esther Rabassa, i els vicepresidents del BEI Ambroise Fayolle i Ricardo Mourinho Félix.

L'Acord marc consta de 18 articles on es tracten els punts que afecten la relació entre el BEI i el Principat d'Andorra en relació a futurs projectes conjunts. Es destaquen les activitats del BEI que es poden desenvolupar a Andorra; els privilegis i immunitats del Banc i els seus representants al territori andorrà; el tractament de projectes, l'Estatut del banc i la resolució de disputes, entre altres punts. Voldria destacar la importància d'aquest Acord marc que apuntala el procés d'homologació internacional d'Andorra, i complementa l'adhesió d'Andorra al Fons Monetari Internacional i al Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa. Endemés, cal destacar que Andorra és el primer estat sobirà que no pertany a l'Espai Econòmic Europeu ni a la Unió Europea que pot accedir a aquest programa.

En resum, el BEI proporciona dues grans àrees de col·laboració amb Andorra: la primera, pel que fa als préstecs financers dirigits a promotors públics o privats de projectes elegibles, així com entitats financeres i intermediaris; la segona, pel que fa a la possibilitat de beneficiar-se dels serveis d'assessoria: el BEI dona suport a promotors en la implementació de projectes i en l'elaboració de plans estratègics. Per aquests motius exposats, demano el vot favorable de la cambra per a la ratificació de l'Acord marc entre Andorra i el BEI sobre les activitats del Banc Europeu d'Inversions al Principat d'Andorra.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora Ubach.

Els grups desitgen intervenir?

Senyor Pintat, teniu la paraula.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies, senyora síndica.

El nostre vot serà favorable, i un dels motius principals és que ja en el marc de la pandèmia, quan vam tenir l'ocasió de parlar amb el senyor cap de Govern, va ser una de les propostes i plantejaments que vam fer per intentar cercar fonts de finançament per al país en aquell marc. Veient que al final s'ha assolit, doncs sempre és una bona notícia i el nostre vot serà positiu.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Pintat.

Alguna altra intervenció?

Acabades les intervencions, i si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació de la proposta per assentiment. Declaro aprovada la proposta.

Punt número 5: Elecció d'un membre de la Comissió Permanent per cobrir la vacant produïda entre els electes en col·legi nacional.

En primer lloc, demano a la senyora Susanna Vela, secretària de torn de la Sindicatura, si pot donar lectura de la candidatura, si us plau.

La Sra. secretària:

Sí, gràcies.

És la senyora Judith Salazar Álvarez.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Alguna intervenció?

Havent-se presentat una única candidatura pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, proclamada ahir per la Sindicatura i publicada en el Butlletí número 17/2023, del 30 de gener, i no havent-s'hi presentat objeccions, proposo la seva elecció per assentiment. A la

vista del resultat, declaro elegida la M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez com a membre de la Comissió Permanent.

Punt número 6: Informe de la delegació del Consell General a l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa corresponent a l'any 2022.

Intervé la senyora Mònica Bonell, presidenta de la delegació.

La Sra. Mònica Bonell:

Moltes gràcies, senyora síndica.

El Consell d'Europa (*interromp la seva intervenció per a posar-se les ulleres*)... perdoneu (*rialles*)... el Consell d'Europa engloba 46 estats membres i 6 països observadors. Andorra hi és present des del novembre de 1994. l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa, en la que participem activament com a representants electes del Consell General, acull una pluralitat de parlamentaris designats pels seus parlaments nacionals. La delegació andorrana està constituïda pel senyor Pere López, la senyora Eva López, pel senyor Carles Naudi i per mi mateixa. Com ve essent habitual, la delegació assisteix i participa en les sessions plenàries de l'APCE a Estrasburg, així com en les reunions de les comissions i subcomissions on estem inscrits en qualitat de titulars i suplents, tal com consta a l'informe anyal que s'ha elaborat i que se us ha tramès convenientment.

Al llarg d'aquesta legislatura, gràcies a la introducció de les reunions amb sistema digital que es va implementar per la pandèmia, hem pogut assistir a més reunions de les habituals: un sistema que creiem que per a delegacions petites i que tenim dificultats per fer tants desplaçaments seria molt beneficiós que s'establís alternativament. Durant l'any 2022, que va debutar amb l'elecció del senyor Tiny Kox com a president de l'APCE, s'han dut a terme debats sobre diversos temes d'actualitat que han donat lloc a l'elaboració de resolucions i recomanacions. Entre els temes més destacats, s'hi troben: el rol dels mitjans de comunicació en temps de crisi, l'Observatori de l'educació de la història a Europa, la inacció sobre el canvi climàtic, una vulneració dels drets dels infants, combatre el ressorgiment de l'odi contra les persones LGBTI a Europa, la desinstitucionalització de les persones amb discapacitat, conseqüències humanitàries i migració interna i externa en relació amb l'agressió de la Federació Russa contra Ucraïna i conseqüències polítiques de l'agressió de la Federació Russa contra Ucraïna.

Els aspectes més rellevants d'aquest període de sessions són els següents: el 25 de febrer, com a conseqüència de l'agressió de la Federació Russa contra Ucraïna, el Comitè de Ministres va decidir suspendre els drets de representació de la Federació Russa en el si del Consell d'Europa, de conformitat amb l'article 8 de l'Estatut d'aquesta organització, després d'un intercanvi d'opinions amb els membres de l'Assemblea en una reunió del Comitè Mixt. Per conseqüent, els cinc grups polítics que conformen l'APCE van demanar un debat d'urgència sobre la qüestió, debat que va tenir lloc el 14 i 15 de març en sessió extraordinària. El 16 de març, el Comitè de Ministres va acordar que la Federació Russa deixés de ser estat membre del Consell d'Europa.

El 21 de juny es va dur a terme a l'hemicicle un panell d'alt nivell i un debat interactiu sobre la defensa de la seguretat democràtica a Europa, amb la participació de diverses personalitats. Durant el debat, el president de l'APCE, el senyor Tiny Kox, va subratllar que l'agressió de la Federació Russa contra Ucraïna no només representa una amenaça directa i real per a la pau i l'estabilitat al continent, sinó que també ha vulnerat els mecanismes de cooperació multilateral establerts fa 73 anys. El dia 10 d'octubre va tenir lloc la desena edició dels Premis dels Drets Humans Václav Havel, que recompensen les accions dutes a terme per la societat civil en la defensa dels drets humans. Aquesta edició va premiar al polític, escriptor i historiador rus senyor Vladimir Kara-Murza. El senyor Kara-Murza és un dels líders de l'oposició a la Federació Russa, cofundador del Comitè Rus Antibel·licista creat per a oposar-se a la invasió d'Ucraïna per part de Vladímir Putin. Va ser arrestat i empresonat l'abril del 2022 i va ser acusat de traïció, juntament amb altres càrrecs que se li van imputar.

Arribats a aquest punt, m'agradaria fer esment d'algunes consideracions sobre els treballs realitzats per la delegació. Destacaré les següents actuacions: en la sessió de gener, el senyor Pere López va ser nomenat vicepresident del grup polític Grup dels Socialistes Demòcrates i Verds, i jo vaig ser designada membre de la Comissió per al respecte de les obligacions i dels compromisos dels Estats membres del Consell d'Europa, que és l'encarregada de vetllar pel compliment de les obligacions dels estats en virtut de l'Estatut del Consell d'Europa, el Conveni Europeu dels Drets Humans i la resta de convenis de l'organització, així com vetllar pel compliment dels compromisos adquirits per les autoritats dels estats membres quan van entrar al Consell d'Europa. Els membres de la delegació vam assistir, el 14 d'octubre, a la presentació del Pla Nacional de la Infància i l'Adolescència, que va tenir lloc al Consell d'Europa per part de les senyores M. I. Sra. Judith Pallarés, ministra d'Afers Socials, Joventut i Igualtat, i la M. I. Sra. Ester Vilarrubla, ministra d'Educació i Ensenyament Superior. L'objectiu d'aquesta presentació va ser donar a conèixer el pla més actualitzat i modern que existeix a Europa a data d'avui en relació al drets dels menors.

El 13 de desembre, la Comissió d'afers polítics i de la democràcia es va reunir a París per debatre la possibilitat de crear un estatut de «*Partenaire jeunesse*» al si de l'Assemblea Parlamentària. A aquest efecte, em vaig desplaçar a la reunió en tant que membre titular d'aquesta comissió, acompanyada pel conseller general socialdemòcrata, senyor Roger Padreny, membre de la Xarxa de joves parlamentaris de l'Assemblea Parlamentària de l'OSCE-PA, el qual va ser invitat per la Comissió per participar en aquest debat.

Abans de finalitzar amb el meu discurs, permeteu-me esmentar que, al llarg d'aquests quatre anys de legislatura, s'ha dut a terme un treball molt diligent per part dels diferents membres que han integrat la delegació andorrana per defensar, fomentar i donar a conèixer els valors que propugna el Consell d'Europa, tant a dins com fora de les nostres fronteres. És per aquesta raó que voldria mostrar el meu més sincer agraïment a tots els membres que l'han integrat i l'integren per la seva dedicació, la seva acurada tasca i la seva laboriosa participació, així com també agrair al secretari de la delegació, el senyor Èric Arasa, que ens ha acompanyat i ha col·laborat amb nosaltres en tot allò que hem necessitat.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera, i permeti'm que agraeixi també la tasca de tota la delegació, perquè sé que, per a un grup petit, no és evident la participació activa al Consell d'Europa, i crec que l'han fet amb bona nota; moltes gràcies.

Passem al següent punt de l'ordre del dia.

Punt número 7: Informe de la delegació del Consell General a l'Assemblea Parlamentària de l'Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa, corresponent a l'any 2022.

Intervé el senyor Ferran Costa, cap de la delegació.

El Sr. Ferran Costa:

Moltes gràcies, senyora síndica.

Presentem avui l'informe elaborat per la delegació del Consell General a l'Assemblea Parlamentària de l'Organització per a la Seguretat i Cooperació Europea, (OSCE-PA), integrada pels consellers generals Joan Carles Camp, Sandra Codina, Roger Padreny i jo mateix. L'informe inclou els treballs realitzats, les qüestions tractades i les decisions preses en el decurs de les reunions organitzades des del passat 1 de març del 2022 fins el dia 27 de gener, divendres passat.

Després de dos anys de reunions telemàtiques degut a la pandèmia, l'any 2022 s'han pogut restablir finalment les reunions presencials. La sessió anual va tenir lloc el mes de juliol passat a Birmingham, al Regne Unit, on el conflicte bèl·lic de la Federació Russa contra Ucraïna va ser el centre de tots els debats. En aquest sentit, la delegació que jo mateix encapçalo s'ha posicionat sempre pel respecte a la integritat territorial i la sobirania nacional d'Ucraïna, defensant sempre que la negociació diplomàtica és l'única via per obtenir una pacífica solució a aquest i a tots els conflictes. La guerra d'Ucraïna, però, ha posat de manifest diferents postures en el si d'aquesta organització internacional: per una banda, els estats que defensaven la suspensió de la Federació Russa i Bielorússia com estats membres de l'OSCE-PA; d'altra banda, els estats que, com Andorra, defensen una resolució pacífica del conflicte, la qual no és possible si una de les parts, en aquest cas Rússia i Bielorússia, queden al marge o excloses d'un eventual diàleg. Això justament és el que ha passat durant aquest any, on ni Rússia ni Bielorússia han assistit a la sessió anual, com tampoc a la sessió de tardor, ja que els països amfitrions —el Regne Unit i Polònia— no els van atorgar el visat per poder viatjar.

Els estats que aposten per la suspensió de la Federació Russa i Bielorússia van donar suport a la proposta d'esmena impulsada per la delegació d'Ucraïna de modificar el reglament de l'Assemblea Parlamentària per introduir un mecanisme de suspensió quan un estat membre agredeixi un altre estat membre. Aquesta mesura, però, no va obtenir el consens necessari de la Comissió Permanent reunida el passat mes de novembre a Varsòvia per poder prosperar.

Aquest any també ha estat marcat per l'impuls de la Xarxa informal de joves parlamentaris de l'OSCE-PA, que ha comptat amb el suport de la delegació que encapçalo des de l'inici i, molt especialment —i també ho vull agrair—, de l'integrand de la delegació, aquí present, el conseller general Roger Padreny a qui, si em permeten, també cediré breument la paraula perquè hi pugui dir la seva respecte a l'informe. Després de la primera reunió celebrada el mes de març a Viena, al juny, el Consell General va acollir la segona trobada d'aquesta Xarxa, on hi van participar prop d'una vintena de joves parlamentaris de 10 països membres. Durant la sessió de treball es va aprovar la Declaració d'Andorra, un document que neix amb l'objectiu de promoure la participació dels joves en l'elaboració d'una estratègia i un pla per a la joventut dins d'aquest organisme, així com l'adopció de mecanismes de control per fomentar una millor comunicació i transparència sobre el treball que realitza l'Assemblea Parlamentària de l'OSCE en matèria de joventut.

Durant la sessió anual, la Xarxa de joves, integrada pel conseller general i membre de la delegació, el senyor Padreny que esmentava, va presentar una proposta de resolució relativa a la participació efectiva dels joves cap a societats segures, inclusives i democràtiques. La resolució, que fou aprovada per l'Assemblea, pretén integrar la xarxa de joves parlamentaris formalment dins l'estructura de l'OSCE-PA. Finalment, aquests últims dos mesos, la Xarxa ha estat treballant en l'elaboració dels seus estatuts, els quals seran sotmesos a aprovació durant la sessió d'hivern, que tindrà lloc d'aquí pocs dies, poques setmanes aquest mes a Viena.

Pel que fa a les missions d'observació electoral organitzades per l'OSCE-PA, vam tenir l'oportunitat de participar a la missió d'observació electoral celebrada a les eleccions parlamentàries hongareses i al referèndum que va tenir lloc el mes d'abril, i que va comptar amb un total de 312 observadors de 45 països, que constaven de 221 experts i observadors, a curt i llarg termini, desplegats per l'ODIHR, i 91 parlamentaris i personal de l'Assemblea Parlamentària de l'OSCE. El passat mes d'octubre, el senyor Padreny i jo mateix vam participar també a la missió d'observació electoral a Bòsnia i Hercegovina, una missió conjunta de l'Oficina de l'OSCE per les Institucions Democràtiques i Drets Humans, l'Assemblea Parlamentària de l'OSCE, l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa, l'Assemblea Parlamentària de l'OTAN i el Parlament Europeu. A la missió d'observació hi van participar prop d'un centenar d'observadors. I per últim, el passat mes de novembre també vam formar part de la missió d'observació electoral a les eleccions, conegudes com les *midterm elections* (les eleccions de mig mandat) que van tenir lloc als Estats Units.

Voldria acabar aquesta darrera intervenció referint-nos a la delegació de l'OSCE per donar les gràcies, molt especialment, a la consellera general Sandra Codina i al conseller general Roger Padreny per l'assistència en tots i cadascun dels desplaçaments que han estat possibles fer aquesta delegació, la tasca ingent portada a terme per una delegació petita com l'andorrana. Però penso que, allí on hem anat, la nostra veu s'ha fet sentir en totes les iniciatives portades a terme, amb la qual cosa és molt d'agrair aquesta compenetració a l'hora de posicionar el nostre país internacionalment i que totes les forces parlamentàries plegades puguin sumar i realment posar la bandera d'Andorra en l'arena internacional, en aquest cas des de l'OSCE. I també, com no pot ser d'una altra manera, agrair el suport constant de la secretària que ens ha acompanyat, dels serveis de la casa, la senyora Carbó també, per la seva diligència i la bona tasca.

Dit això, si ho permet la senyora síndica, també voldria passar la paraula, ràpidament, al senyor Padreny, però això ja l'hi deixo a vostè.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies per la seva intervenció, senyor Costa.

També, com he fet amb la delegació del Consell d'Europa, els agraeixo la tasca feta perquè em consta que han estat actius i que aquesta activitat ha tingut reconeixement dintre de l'organisme perquè m'ha arribat per altres costats; per tant, gràcies.

Senyor Padreny, breument.

El Sr. Roger Padreny:

Gràcies, senyora síndica, per aquest torn de paraula excepcional.

Saben que durant els últims resums de l'activitat feta per part d'aquesta delegació a l'Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa no havia parlat, però sí que probablement vostès han anat veient notícies de la feina feta, que ara ha resumit perfectament el cap de delegació, el senyor Costa, al qual també vull agrair la feina, com també a la senyora Codina, que hem estat presents els tres en aquests diferents debats que hem tingut en multitud de les diferents sessions anuals que hi ha hagut.

Només era per explicar, molt breument, què hem fet, la feina feta en seu parlamentària com a delegació. Crec que hem pogut evidenciar que, tot i ser un país petit, Andorra, en l'àmbit de la joventut, ha tingut influència en l'organització internacional, i també ens ha permès explicar la nostra feina feta en política nacional de joventut. A l'Acord de Joventut, si recorden el punt 70, un punt, concretament, que establia la creació d'una xarxa de joves parlamentaris: aquest punt nacional ha tingut transcendència a escala internacional i és el que connecta la feina feta per part d'aquesta delegació, des de la qual, senyora síndica, li vull agrair a vostè, com a màxima representant també d'aquesta institució, el fet d'organitzar el passat mes de juny la trobada de la Xarxa de joves parlamentaris, que ens va permetre elaborar la primera Declaració d'Andorra. I actualment, com ha comentat el senyor Costa, estem en procés..., demà, entenc, continuaré sent parlamentari —això depèn del senyor cap de Govern—, però entenc que demà continuaré amb la feina feta. I com a parlamentari encara d'aquesta delegació, continuaré treballant per a elaborar aquests estatuts que s'aproven a final d'any.

Només una petita referència: sempre he dit que, com a jove, entre els 25 i els 29 anys he estat parlamentari d'aquesta institució, i sempre he dit que està molt bé als meus companys, però sempre he trobat a faltar diferents altres veus, altres ideologies, altres visions de la societat andorrana per tindre contraparts per a poder comentar. Espero veure en un futur més joves aquí, en el Parlament, que puguin representar a escala nacional les visions, la perspectiva de joventut, i també, ja que hem creat aquesta Xarxa de joves parlamentaris, que formin part de les delegacions futures per poder ser presents en aquesta Xarxa.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Padreny.

Senyora Bonell, ja sé que s'ha deixat alguna cosa. Endavant.

La Sra. Mònica Bonell:

Sí, senyora síndica, gràcies perquè no puc invocar cap article del reglament només... Jo crec que no seríem justos, i hi estem d'acord les dues delegacions que hem intervingut, si no donéssim les gràcies a la senyora ministra, senyora Maria Ubach, perquè ella, sempre abans de cada viatge, cada desplaçament, s'ha posat en contacte amb nosaltres per també informar-nos de les actualitats que hi havia en referència amb els dos organismes.

Per tant, moltes gràcies, senyora ministra.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Bonell.

Punt número 8: Examen i votació del Projecte de Llei del pressupost per a l'exercici del 2023, així com del Projecte de pressupost del Tribunal Constitucional, del Consell Superior de la Justícia i del Projecte de pressupost del Consell General pel mateix exercici.

L'informe de la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost ha estat publicat en el Butlletí número 16/2023, del 27 de gener.

Intervé per exposar l'informe de la Comissió el M. I. Sr. Carles Enseñat Reig, nomenat ponent per part de la Comissió.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies, senyora síndica.

En la reunió del dia 12 de gener del 2023, la Comissió Legislativa de Finances i Pressupost em va nomenar ponent del Projecte de Llei del pressupost per a l'exercici del 2023. Em correspon avui presentar una síntesi de l'informe de la Comissió.

A l'esmentat Projecte de Llei li foren presentades 40 esmenes a l'articulat: 16 esmenes per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata i 24 esmenes per part dels grups parlamentaris Demòcrata i Independent. La Sindicatura, en data del dia 2 de gener del 2023, als efectes determinats per l'article 18.1.d del Reglament del Consell General, i d'acord amb el que disposen els articles 93, 110 i 112 del mateix Reglament, va admetre a tràmit les esmenes formulades pels grups parlamentaris, amb l'excepció de l'esmena número 20 dels grups parlamentaris Demòcrata i Independent. D'acord amb el que preveu l'article 45 del Reglament del Consell General, l'esmentat Projecte de Llei, així com les esmenes a l'articulat que han estat presentades, foren trameses a la Comissió Legislativa de Finances

i Pressupost el 2 de gener. La Comissió, en el decurs de les reunions celebrades el dia 17, 18 i 25 de gener, ha analitzat el Projecte de Llei i les esmenes que havien estat presentades.

De les esmenes que figuren a l'informe de la ponència, 6 esmenes s'han aprovat per unanimitat, 14 esmenes s'han aprovat per majoria, 12 esmenes no s'han aprovat i 7 esmenes han estat retirades per obrir pas a establir unes transaccions que han estat aprovades per majoria. Del resultat de la votació de les esmenes presentades pels grups parlamentaris i de les modificacions que s'han dut a terme sobre la base les propostes de tècnica legislativa i d'adequació a les regles i els usos formals i lingüístics del Consell General, que els membres de la Comissió han considerat escaients fer figurar, se'n desprèn l'informe de la Comissió, el text del qual es sotmet avui a consideració d'aquesta cambra.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Enseñat.

Acabada la intervenció del ponent, proposo procedir al debat i votació de les reserves d'esmena i continuar després amb el debat de les altres parts del text. Us informo que finalment han estat presentades un total de dues reserves d'esmena pel M. I. Sr. Pere López Agràs, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, vista la seva comunicació manifestant la voluntat de retirar la reserva d'esmena número 1. A demanda del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, les dues reserves d'esmena seran defensades de forma conjunta.

Iniciem el debat de les dues reserves d'esmena presentades pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata; 2, reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 22 de l'informe del ponent de modificació del pressupost del Ministeri d'Ordenament Territorial; i 3, reserva d'esmena que es correspon a l'esmena número 23 de l'informe del ponent de modificació del pressupost del Ministeri d'Ordenament Territorial. Intervé per defensar les reserves d'esmena el senyor Carles Sánchez.

El Sr. Carles Sánchez:

Gràcies, senyora síndica.

En aquesta reserva d'esmena proposem transvasar els diners assignats a les dues partides respectives del recinte multifuncional a un projecte de nova creació denominat *Habitatges de preu assequible*, i fer-ho en els conceptes d'*Estudis i projectes d'inversió* i en *Construcció i altres edificis*. L'origen d'aquest transvasament, tal com he dit, són les partides corresponent als mateixos conceptes del projecte *Recinte multifuncional*. Així, en el concepte d'*Estudis*, aquest nou projecte d'habitatge de preu assequible gaudiria de 360.000 euros el 2023, 450.000 euros el 2024 i 450.000 euros el 2025: un total d'1.260.000 euros. En concepte de *Construcció* s'hi destinarien 11 milions d'euros, cada exercici, per als exercicis 2024, 2025 i 2026: és a dir, un total de 33 milions d'euros. Sumats els conceptes d'*Estudis i Construcció* per als anys 2023, 2024, 2025 i 2026, tindríem disponibles 34.260.000 euros durant els propers anys per a destinar-se a habitatge de preu assequible.

Si bé en aquest aspecte les quantitats són importants, avui m'agradaria dirigir-me també cap als territoris de la qualitat. Les mesures que ahir i en aquesta cambra va poder enumerar el senyor cap de Govern no han tingut l'efecte amb què es van anunciar, i tindrè oportunitat més endavant d'explicar la meua visió del per què, la qual, d'altra banda, no el sorprendrà, ja que l'he exposada en nombroses ocasions. Per a nosaltres l'accés a l'habitatge, el dret a l'habitatge és una prioritat clara, i és per això que posposem sense embuts la construcció del recinte multifuncional. Més de 34 milions en habitatge assequible pels propers anys creiem que val la pena.

En la conjuntura actual, el desenvolupament passa per eixamplar la mirada purament econòmica. El desenvolupament passa per assentar i garantir un parc d'habitatge públic a preu assequible que permeti superar els cicles. Aquesta esmena ho fa: 34,3 milions (arrodonint), sumats als 11 milions destinats a la compra que ja s'han pressupostat, sumats als 8 milions pel lloguer també pressupostats; els 10 milions del fons publicoprivat no els compto, ja que romanen com a hipòtesi, i després en parlaré. Un total de 53,3 milions d'euros per a habitatge assequible per als propers anys. Això són bases d'un parc d'habitatge assequible. Fent això, aquest 2023 se'l podria recordar com aquell en què es va impulsar aquesta opció de manera decidida.

De la llista referida ahir pel Govern també m'agradaria parlar. Avui parlem d'accés a l'habitatge i de les polítiques a aplicar. No tornaré a enumerar les propostes fetes des d'aquesta bancada a la intervenció darrera, i al meu darrer article al respecte em remeto. I avui, ho he dit abans, preferiria cercar la qualitat de les mateixes abans que el nombre. Permetin que faci un exercici de síntesi respecte a les mesures governamentals. Existirien, com a mínim, tres conjunts a la llista de Govern. En primer lloc, les que anomenariem "de protecció", que en essència són les relatives als ajuts i a les pròrrogues. Respecte als ajuts, s'han hagut de flexibilitzar, i ho celebrem perquè creiem que s'ha de fer en el curt termini, i així vam negociar-ho durant la Covid. Pel que fa a les pròrrogues, ho he dit en altres ocasions: és el millor instrument que s'ha desplegat. Aquest ha estat, però, tebi i tardà, de curta durada i, a cada volta, amb més excepcions. Això és inseguretat jurídica per a tothom, però sobretot per als llogaters, si tenim en compte la informació facilitada pel Raonador del Ciutadà.

En segon lloc, agrupariem les mesures que anomenariem "liberalitzadores". Participen del raonament que cal producte al mercat, ja que es creu que, a més oferta, baixen els preus. Això és dogma, ja que no es constata cap baixada de preus a la realitat, perquè el mercat segueix artificialment unit i l'habitatge de luxe, o que ho pretén ser, i els habitatges buits s'enduen els preus a l'alça. Però vostès liberalitzen: agilitació dels embargaments, supressió de la cessió, rebaixa dels impostos, supressió de certs criteris d'habitabilitat, agilitació del canvi d'ús, etcètera. Es construeix i es ven. Els negocis immobiliaris creixen, però els preus no baixen. I no baixaran si no es trenca el mercat. I no es fragmenta el mercat si no hi ha informació. No parlem del sistema d'indicadors, ja que no cerquem una aproximació sociològica al problema, sinó que ens referim a un índex de preus de referència, una eina de política pública refusada una i una altra vegada, fins que finalment s'encomana un estudi al Govern —a la Llei de protecció, estímul i governança en habitatge— a la recerca d'una eina substitutiva molt similar.

I aquí arribem al tercer conjunt: la creació de l'Institut Nacional i del Fons publicoprivat d'Habitatge. Ara mateix, tots dos, ben bé incapaços d'actuar davant la dimensió de la cosa, amb només la prioritat de regular el *coliving*, el model estàndard de contracte de lloguer, que celebrem, però que és simptomàtic de les possibilitats actuals de la institució. La gestió dels pisos de la Fundació Armor —recordem: lligats en matèria de competències a Afers Socials—, 44 pisos a la Borda Vella, dels quals parlem com si existissin a hores d'ara, més enllà del plànol; 44 pisos, per cert, per més de 200 places d'aparcament —simptomàtic de nou—, i un Fons que no ha materialitzat els 10 milions promesos, atès que pels estudis de Borda Nova es va haver de demanar un crèdit de 300.000 euros. Un balanç magre si tenim en compte els objectius de la legislatura.

Temps perdut: temps perdut en refusar les nostres aportacions —més de vint— presentades en la darrera ocasió en el marc, és clar, que ens brindaven les iniciatives alienes, però també les pròpies. Perquè els proposàvem acció directa en matèria d'habitatge (la qual acaben executant al final de la legislatura); perquè els proposàvem preus de referència (per als quals acaben encomanant estudis al final de la legislatura); perquè els proposàvem flexibilitzar els ajuts (els quals acaben flexibilitzant el darrer terç de la legislatura); perquè els proposàvem vincular lloguers i salaris mitjançant la definició de preu assequible (vinculació que intenten dur a terme de manera fallida al final de la legislatura); perquè ja l'any passat els proposàvem modificar l'impost de pisos buits (i ho acaben fent a final de legislatura); perquè els proposàvem posar diners a l'habitatge assequible (i comencen a fer-ho a finals de legislatura). Però encara obvien l'oportunitat de garantir més i millor habitatge de preu assequible, prioritzant aquest tipus d'equipament enfront d'altres projectes variables i evanescents, els quals poden esperar com hem fet tot aquest temps. O no se celebren esdeveniments de masses sense recinte multifuncional.

Entre totes i tots, com deien ahir a propòsit de l'informe el Raonador del Ciutadà, podem impulsar definitivament l'habitatge de preu assequible. Aprofitin aquesta reserva d'esmena; els convido a votar favorablement. Aquí sí que compta la quantitat, més recursos: 34.260.000 euros per a habitatge assequible. Aquí més quantitat és més qualitat; és dret a l'habitatge.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Senyora Carine Montaner, seria el seu torn si desitja intervenir. Endavant.

La Sra. Carine Montaner:

Sí, seré molt breu. L'habitatge és un dret; és un dret marcat per la Constitució i, per tant, s'han de posar els mitjans, més que mai. Donaré suport, evidentment, al Partit Socialdemòcrata per la proposta. I crec que tots en aquesta cambra hem de pensar com podem fer per frenar l'especulació que fa pujar els preus i, evidentment, impulsar la iniciativa privada amb, per exemple, reducció fiscal o el que sigui per invertir en pisos socials.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Pel el Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, alguna intervenció? Senyor Pintat, és el seu torn.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies, senyora síndica.

El nostre vot serà el mateix que va emetre en la Comissió: serà d'abstenció. I després entendrà tot plegat en l'explicació que farem del pressupost.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Pintat.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyor David Montané, teniu la paraula.

El Sr. David Montané:

Gràcies, senyora síndica.

El Grup Socialdemòcrata ens proposa, amb la seva reserva d'esmena, una reducció de les partides del projecte del recinte multifuncional per evitar que es tiri endavant. Es tracta d'una instal·lació que, recordem, ha de permetre mantenir la nostra competitivitat com a país turístic, ja que es podran acollir grans esdeveniments, a la vegada que posarà a disposició de la nostra població unes instal·lacions on podrem celebrar cites importants per al país.

Es tracta d'un projecte sobre el qual fa molts anys que es treballa, i s'està desenvolupant de manera meticulosa, estudiant molt bé quin ha de ser el seu emplaçament més idoni i quines característiques ha de tenir. Aquest treball ha de tenir continuïtat els propers anys. Queda pendent la seva licitació i formalitzar tots els acords, cosa que evidentment ja haurà de fer el proper Govern, però ha de tenir les partides econòmiques repartides en plurianuals per poder anar-ho desenvolupant. Els grups de la majoria no compartim, per tant, aquesta voluntat del PS d'acabar amb el multifuncional, a la vegada que amb l'oportunitat que aquesta infraestructura suposa en clau de país. A més, el Grup Socialdemòcrata proposa que les partides del multifuncional es destinin a una borsa per a habitatge a preu assequible.

Podríem estar d'acord amb aquesta mesura si al pressupost pel 2023 no figuressin partides per fer front a la problemàtica de l'habitatge, on sí hi és el pressupost del 2023, ja que és una reducció considerable a les partides per a habitatge. Però no és ni una cosa ni l'altra. De fet, la partida en habitatge ha passat de ser de 2 milions d'euros al pressupost del 2019 a 17 milions d'euros amb aquest pressupost del 2023. No cal estendre's massa perquè ja s'han explicat les mesures que contempla el pressupost, nombroses i repartides en

diferents conceptes per abordar la situació des de múltiples perspectives. Però potser val la pena recordar que, com a principals, tenim: 6,6 milions per a pisos a preu assequible a la Borda Nova; els 5 milions per a la compra d'habitatges buits perquè es puguin reintroduir al mercat de lloguer a preu assequible; i els 2 milions per llogar-ne amb el mateix objectiu. Aquesta quantia econòmica s'integra en un pla per als propers anys, que suma una inversió total de 19 milions. Per tant, el pressupost del 2023 executa amb la bona direcció les polítiques del Govern per fer front a la problemàtica de l'habitatge, introduir-ne de nou al mercat i, a la vegada, es dona continuïtat a les que ja s'han tirat endavant els darrers anys.

Si bé hi ha una evidència que és compatible: seguir posant tots els esforços i principals a les inversions en habitatge, i també tirar endavant projectes importants per al país, com és el multifuncional (i, a més, si aquest es desenvolupa amb una inversió repartida en diferents anys). Per tot l'esmentat, els grups de la majoria Demòcrates, Independents i Ciutadans Compromesos votarem en contra de les reserves d'esmena —la 2 i la 3—.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Govern, desitja intervenir? Senyor Marquina, teniu la paraula.

El Sr. César Marquina:

Gràcies, senyora síndica.

Primerament, en efecte, posaré en relleu la necessitat i la voluntat del Govern de tirar endavant aquest multifuncional, que és certament una de les infraestructures, una de les poques infraestructures que es van mantenir un cop revisat el pla de Govern arrel de la pandèmia. És un projecte que sens dubte és complex, i que s'ha vist "endarrerit", entre cometes, aquests últims temps, bàsicament perquè d'infraestructures de 20.000 metres quadrats amb capacitat d'allotjar 6.000 persones, doncs no és evident de trobar l'emplaçament idoni. Un aspecte que ja fins ara està resolt i que, per tant, donarà peu a poder continuar amb els següents passos que passen per ser, bàsicament, els acords necessaris amb els Comuns —amb el Comú, concretament— i, més enllà d'això, fer declaració de Projecte d'interès nacional i tirar endavant el projecte.

Però jo entenc que l'objectiu no era tant parlar del multifuncional, sinó més de l'habitatge, i per tant em centraré en comentar alguns dels aspectes que el senyor Sánchez ha posat en relleu. I ens ha comentat que les mesures que ha posat en marxa l'executiu han servit per a l'objectiu que tenien. Jo, disculpi'm que discrepi absolutament amb aquesta afirmació, perquè el que no sabem i el que no podeu calcular, o no es pot calcular, és l'efecte que hauria tingut no tenir en compte aquestes mesures. Mesures que, en efecte, no passaré a detallar i que són nombroses, però de les quals sí que destacaria una mesura: una mesura que és l'excepció dels criteris d'habitabilitat que també ha mencionat —i que li recordo: van votar en contra, el seu grup parlamentari—. I que en aquest sentit, aquesta excepció només ha tingut un efecte directe en la creació, en l'aportació d'edificis o d'habitatges nous, de 169

habitatges. Jo crec que és una mesura... I simplement menciono aquesta mesura, que és suficientment raonable tenir-la en compte com una mesura positiva.

Més enllà d'això, podem estar molt d'acord amb el fet que, evidentment, la problemàtica de l'habitatge no es resol, i no s'ha resolt fins ara encara, però s'estan pal·liant els efectes. I no es resoldrà segurament a curt termini i, per tant, s'han de posar en marxa nombroses iniciatives, moltes d'elles ja fetes, altres que s'han de continuar fent i que, com s'ha comentat, estan pressupostades en el pressupost 2023 que més tard tindrem ocasió de debatre.

També celebro que arribem a la mateixa conclusió que la flexibilització de l'accés als ajuts, per exemple, és un aspecte positiu i que ha ajudat a nombroses persones per accedir als ajuts al lloguer. I que, per tant, són accions que sí que han tingut un efecte; potser no han resolt la totalitat del problema, però sí que han resolt part del problema i, per tant, han anat amb els seus objectius de pal·liar els problemes que estan vivint els ciutadans d'Andorra.

Més enllà d'això, simplement reiterar que la infraestructura del multifuncional és una infraestructura a mitjà i llarg termini i que, per tant, ha de continuar amb els pressupostos, i que aquest està absolutament compatible amb els pressupostos, que tenen tendència en aquest pressupost 2023 a continuar treballant i pal·liant aquesta situació vinculada a l'habitatge. Vostès fan una esmena que comença a tenir efecte, essencialment, en major mesura, el 2024 o 2025 en els pressupostos plurianuals dels 11 milions d'euros de multifuncional. El que els dic és que nosaltres, al pressupost 2023, hi hem posat els diners necessaris per continuar treballant en aquesta problemàtica de l'habitatge. I no recuperaré totes les xifres que ha comentat el conseller Montané, però sí que, com a mínim, reprendre aquells 44 habitatges que vindran de la Borda Nova, que és cert que no estan fets, i que tot porta un temps per poder-se fer, però sí que té un pressupost dotat al 2023 d'aquests 5,5 milions d'euros —i això és una realitat—. També el Fons publicoprivat, del qual ha posat relativament en dubte que tingui els 10 milions, efectivament, per poder operar breument: ja li confirmo que en aquest primer trimestre estaran aquests 10 milions dotats en el Fons publicoprivat, i que està en les últimes passes per poder-lo constituir efectivament, més enllà dels 19 milions dedicats a la compra o al lloguer d'edificació per posar-la al mercat de lloguer.

I més enllà d'això, recordar també que totes aquestes ajudes que s'han fet, exempcions i altres, s'han fet exclusivament per a aquells mercats o aquells habitatges que fossin destinats al lloguer: no per facilitar la compravenda, sinó per destinar-los a lloguer. Per tant, aquí permeti'm que discrepi de nou del seu enfocament inicial.

Amb tot això dic que, de nou: multifuncional, sí, però de forma compatible i absolutament compatible amb continuar pal·liant i continuar treballant pels problemes vinculats a l'habitatge de la nostra ciutadania.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Senyor Sánchez, desitja intervenir?

Doncs no hi ha més torn d'intervencions.

Acabades les intervencions, procedirem... Perdoni, senyora Montaner, breument.

La Sra. Carine Montaner:

Breument.

Senyor Marquina, és una qüestió de prioritats, és a dir, què s'ha fet per a desbloquejar aquests 6.000 pisos buits? Jo em pregunto. Pel que fa al Govern. Si haguéssim desbloquejat la meitat ja no tindríem els problemes de l'habitatge, perquè l'oferta i la demanda estaria equilibrada. És a dir, hi ha hagut un *laxisme*, un *laxisme* durant aquesta legislatura que no té nom. No té nom.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Algun altre grup desitja intervenir?

Alguna intervenció? Senyor Marquina...

El Sr. César Marquina:

Breument, per contestar a la senyora Montaner. Evidentment no puc considerar que hi hagi hagut *laxisme* durant la legislatura perquè, com vostè sap, el nostre règim jurídic no ens facilita el fet de poder accedir a la informació necessària de quins són aquests 6.000 pisos buits; sobretot, qui hi ha darrere aquests 6.000 pisos buits. Una acció que recentment s'ha fet és poder habilitar legalment el mateix Institut de l'Habitatge perquè pugui accedir d'alguna manera a la informació necessària per identificar quins casos són i quines casuístiques ens trobem al darrere d'aquests 6.000 pisos buits, i com podem agrupar-los d'alguna manera i tractar-los de forma quirúrgica per tal de desbloquejar-los.

Evidentment és una realitat: aquests pisos, hi són, i és cert que estem treballant per poder-los, d'alguna forma, fer-los aflorar. Però res ens assegura que, tot i identificant les problemàtiques que hi hagi darrere d'aquests pisos, siguem capaços de fer-los aflorar: dependrà de les casuístiques que ens hi trobem, i aquí ens posem amb aspectes més legals que el Govern, evidentment, continuarà treballant. Però bàsicament, a hores d'ara l'únic que podem fer és realment classificar-los i obtenir tota la informació necessària d'aquests pisos per poder, d'alguna manera, trobar aquells que sigui més fàcilment o que puguem motivar, des del Govern o des de qualsevol institució, que puguin passar al lloguer. Sabem quina és la problemàtica; sabem quines polítiques més quirúrgiques es podran posar en marxa per tal de fer-los aflorar. Que estem d'acord: que seria una molt bona cosa que afloressin de cop, però si no ho han fet fins ara no és pas perquè el Govern no hagi intentat, d'alguna manera, identificar-los i classificar-los. I, per tant, continuarem amb aquesta línia

a partir de l'habilitació legal que té ara l'Institut de l'Habitatge, i esperem, doncs, que en breu puguem fer aflorar aquests pisos.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Acabades les intervencions, procedirem a la votació de les reserves d'esmena, votant "sí" a la reserva d'esmena, o "no" i deixant el text tal i com ha sortit de la Comissió.

Reserva d'esmena número 2, que es correspon a l'esmena número 22 de l'informe del ponent de modificació del pressupost del Ministeri d'Ordenament Territorial.

S'obre un breu termini de temps per votar.

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. secretària:

Sí, 8 vots a favor, 17 en contra i 2 abstencions.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit de la Comissió.

I reserva d'esmena número 3, que es correspon a l'esmena número 23 de l'informe del ponent de modificació del pressupost del Ministeri d'Ordenament Territorial.

S'obre un breu termini de temps per votar.

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. secretària:

Sí, gràcies. 8 vots a favor, 17 en contra i 2 abstencions.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat de la votació, queda desestimada la reserva d'esmena i es manté el text tal com ha sortit la Comissió.

Farem una pausa de quinze minuts.

(Se suspèn la sessió. Són les 17.25 h.)

(Es reprèn la sessió. Són les 17.46 h.)

Reprenem la sessió.

Procedim ara a debatre les altres parts del text.

Pel Govern, senyor Marquina, teniu la paraula.

El Sr. César Marquina:

Molt bé. Gràcies, senyora síndica.

Molt bé, doncs avui toca debatre i votar l'últim pressupost d'aquesta legislatura, el pressupost del 2023, que sens dubte i com deia, serà l'últim, segur, això sí, d'aquesta legislatura. I, per tant, crec que és una bona oportunitat per fer una miqueta de balanç respecte a aquests anys 2019-2023, i que crec que, en la línia del que s'ha anat fent aquests últims dies, toca avui reprendre.

Essencialment arrencaré dient que l'economia del nostre país avui en dia està vivint una evolució creixent molt significativa. Estem en una bona marxa de l'economia andorrana i això, bàsicament, és un rebot certament inesperat (amb la rapidesa amb què l'ha fet de la situació post-pandèmica). Una economia que, evidentment, tenim basada en els serveis i que permet, a partir del moment que s'han obert els nostres serveis, les nostres fronteres, de rebotar amb una velocitat i amb una verticalitat impressionants. I per determinar-ho una miqueta més, m'agradaria recollir tres indicadors principals, que penso que il·lustren bastant aquesta situació econòmica. I un d'ells és el mercat laboral, en el qual, i com és notori, els índexs d'ocupació són altíssims, i les taxes d'atur estan en mínims dels últims anys (concretament en un 2,3 %). Si ens fixem en les dades d'ofertes de treball que tenim en el Servei d'Ocupació d'aquest any 2022, o en tancar el 2022, respecte el que tenim al 2019, hem tingut creixements del 79 % respecte a aquest 2019. I si mirem la dada de persones inscrites en aquest Servei d'Ocupació, ha baixat en un 5 % i ascendeix únicament a 370 persones.

Una altra de les dades importants, i que crec que posa en relleu l'evolució de la nostra economia, són els turistes. Els visitants que hem tingut entre el 2019 i el 2021, si mirem la comparativa, ambdues han tingut una lleugera baixada de nombre de visitants globals, però pel que fa als turistes, que són una part més important d'aquest indicador, tenim un augment dels turistes —que són, recordo, aquelles persones que pernocten al país i que, per tant, tenen una contribució més important en l'economia del país—: aquest increment ha estat del 26,5 % respecte a l'any anterior. Per tant, —perdó, respecte a l'any 2019—... Per tant, podem celebrar que és veritat que hi ha una mica menys de gent de forma anual que ens visita, però que aquesta gent que ve pernocta molt més al país que al 2019.

I finalment, com una altra dada, com no podria ser d'una altra manera en un pressupost: els ingressos, i concretament els ingressos vinculats a duanes. Podem dir que aquest 2022 s'ha tancat amb un 38,4 % més d'ingressos de duana que el 2021, i un 10,9 % més que el 2019. Per tant, una altra dada que posa en relleu la bona marxa de l'economia andorrana.

I tot això es tradueix finalment en uns indicadors macroeconòmics com són els del PIB, sobre el qual al 2022 —a mitjans— es va fer una previsió d'un increment del PIB del 7 %.

Avui, amb les recents estimacions de l'FMI, tenim una estimació de creixement nominal del 15 %; un real del 9,3 %. I això és important no només d'un punt de vista d'Andorra, sinó a escala internacional, perquè situa l'economia andorrana, probablement, de les més creixents i de les que han evolucionat més de tot l'àmbit europeu. I per donar un parell d'exemples, a Espanya creix un 5 % nominal i França preveu créixer un 2,6 % a nivell nominal. Per tant, molt per sota del creixement que està vivint Andorra pel que fa al PIB.

Però si ha sigut un any 2022 notable quant a ingressos, també això ha derivat en una dada molt significativa que és la del superàvit, i que crec que val la pena mencionar i detallar una miqueta més. Un superàvit pressupostari que a dia d'avui supera els 60 milions d'euros. I dic bé: 60 milions d'euros, fet que representa un 2 % del PIB. No només estem per sobre de l'1 % d'endeutament límit, o màxim, que estableix la Llei de sostenibilitat de les finances públiques, sinó que estem en un 2 % en positiu. Si ho mirem en un context més europeu, també podem dir que amb la regla de Maastricht, que marca un dèficit del 3 % màxim, doncs això ens marca una mica la diferència. A Andorra estem en un +2 % i el límit en l'àmbit europeu és -3 % d'endeutament sobre el PIB. Aquest superàvit, per tant, té un origen, o diversos orígens, que segurament val la pena mencionar, i un d'ells és una situació conjuntural, com deia al principi, d'un rebrot significatiu important del nostre teixit econòmic després de la pandèmia.

És cert que, per donar un exemple il·lustratiu, al 2019 els ingressos derivats de l'impost de societats eren de 39 milions d'euros; al 2022 els ingressos amb el mateix concepte d'IS són 76,1 milions d'euros. Per tant, un 93 % més que el 2019, la qual cosa posa en relleu de nou el bon funcionament de l'economia i de les empreses. Aquest superàvit també es deu, evidentment, no només a l'augment dels ingressos, sinó també a la disminució o a la gestió i la bona gestió de les despeses financeres. I aquí, bàsicament, recordar que, amb les emissions de bons internacionals que s'han fet, en el moment en què s'han fet i els tipus amb què s'han fet, genera un estalvi respecte a fer-los ara mateix de 30 milions d'euros anuals. Per tant, si ho multipliquem o ho portem a venciment dels 20 anys d'aquestes emissions, estem parlant de 280 milions d'euros que s'estalvia l'Estat per la bona gestió amb l'emissió de bons i de generació de deute.

Aquests 60 milions d'euros, o una mica més de 60 milions d'euros, tenen ja una bona part destinada, com bé saben: una part són 15 milions d'euros que es destinen a FEDA per recapitalitzar-la i que pugui, d'alguna forma, continuar amb aquestes inversions en infraestructures energètiques i també, alhora, poder mantenir les tarifes que ja tenen i, per tant, evitar que la ciutadania hagi de suportar un increment de tarifes per recapitalitzar la companyia; 30 milions d'euros més —i això ho anuncio en aquesta cambra— serviran per eixugar el deute —una part del deute, en tot cas—; i 15 milions més serviran per capacitar el Govern per a fer ampliacions de crèdit al llarg del proper any, o els propers anys, vinculades als programes més significatius, com poden ser l'habitatge o el poder adquisitiu. Això, sense augmentar el deute gràcies a aquest superàvit.

I parlant del deute, que és una dada molt utilitzada, i sovint utilitzada per criticar la gestió que s'hagi pogut fer d'aquests últims anys de les finances, bàsicament situar el deute del 2022: al tancament de 2022 ascendia a 1.190 milions d'euros, que és un 36,8 % del PIB. Una xifra, ja, remarco, per sota del 40 % que marca la Llei de sostenibilitat de les finances

públiques. Però, si a més, d'aquests 1.190 milions d'euros eliminem els 100 milions d'euros (restem 100 milions d'euros), que són reserves internacionals —que es podria considerar que no és deute—, estariem parlant que estem a uns nivells d'endeutament del 33,68 %, que és lleugerament per sota del que teníem al 2019. Per tant, una altra molt bona dada que a més, dit sigui de pas, això passant per uns màxims de 1.300 milions d'euros en el pitjor moment de la pandèmia, al 2021. Per tant, crec que era important remarcar-ho.

Si passem —ara sí— al pressupost en si del 2023, que no deixa de ser un pressupost equilibrat, prudent i conservador, i que dona continuïtat, evidentment, a totes les polítiques establertes fins al moment, estem parlant d'un pressupost que segur tindrà millors resultats dels que hem previst. I la raó és senzilla: bàsicament, en el moment que es fa aquest pressupost, al juny del 2022, la previsió era una; i a dia d'avui, podem dir que la previsió d'ingressos —torna l'impost de societats—, la previsió d'ingressos per al 2023, ja sabem que és inferior als ingressos que hem tingut el 2022. Per tant, res ens deixa pensar que aquests ingressos puguin disminuir molt significativament. I per tant estem dient que, si hem previst 55 milions d'euros per aquest 2023, tindrem —si s'assembla la dada a la del 2022— 76,1 milions d'euros: per tant, 21 milions d'euros de marge ja sobre el pressupost que avui es vota.

Un pressupost que, sens dubte, continua apostant per l'estat del benestar, apostant pels aspectes com la seguretat ciutadana; conceptes de seguretat, conceptes de la justícia per tal de continuar millorant quant a la justícia —el seu funcionament—, amb un pressupost que preveu un increment del 14 % respecte a l'any anterior o, en conceptes de seguretat, un increment respecte a l'any anterior de 53 milions d'euros, un 10 % respecte a aquest 2022 que comentàvem. Una dada significativa són les 42 places que es creen per aquests conceptes, per a aquests cossos especials, tant de justícia com d'altres de cossos especials de seguretat, que venen a reforçar i a millorar el funcionament de tot plegat. Un estat de benestar que, com no podria ser d'una altra manera, es recolza en l'educació en general, i que aquest pressupost també potencia, però que també ho fa per a l'ensenyament superior: un pressupost que amb els seus plurianuals contempla els 5,6 milions d'inversió per a l'ampliació de la Universitat d'Andorra. I que si mirem l'evolució de la dotació justament per a la Universitat d'Andorra al llarg dels anys, veurem que cada any el Govern ha estat apostant més i més per aquest ensenyament superior, fins a arribar al punt que aquest 2023 el pressupost preveu un 25 % més de dotació que la que hi havia el 2019, i això sense tenir compte la inversió per a l'ampliació.

Si anem a un altre dels pilars d'aquest estat de benestar, com és la salut, i que la pandèmia ha deixat veure la importància que té aquest pilar de salut pública en l'estat de benestar, tot i tenir una situació normalitzada respecte a la Covid, i volem esperar que així sigui, el pressupost 2023 no només no disminueix la dotació per al SAAS i per a la CASS —aquelles entitats eminentment assistencials—, sinó que l'incrementa amb 9,3 milions d'euros, que representa un 11,5 % respecte al 2022. Si ho comparem amb el 2019 (per dir la dada pre-pandèmia), estem parlant d'un increment de 33,5 milions d'euros, un 58 % més que el 2019.

Però no podem deixar de banda, evidentment, una part important, que és que aquelles persones amb més dificultats, o en situació de vulnerabilitat, no es quedin enrere. I per això,

evidentment, també el Ministeri d'Afers Socials quedarà dotat amb un pressupost suplementari de 5,5 milions d'euros respecte al 2022 i que representa 12,5 milions d'euros respecte al 2019.

També aquest pressupost aposta pel desenclavament d'Andorra i la mobilitat interna, dos altres problemes no tant importants o significatius com són el poder adquisitiu o l'habitatge, però que també s'han de gestionar. Primer, per part del desenclavament respecte a les connexions viàries amb França, essencialment amb els 3,5 milions d'euros per a la RN-20, RN-116, RN-320 i RN-22. L'heliport, un projecte que esperem veurà la llum i per fi veurà la llum, que compta amb una dotació de 3 milions d'euros en aquest pressupost. O l'ampliació de l'aeroport Andorra-La Seu, que contempla una ampliació de 1,4 milions d'euros més per dotar de més freqüència i d'una nova destinació a aquest aeroport.

Quant a mobilitat interna, la desviació de La Massana, llargament esperada, i que ve dotada ja amb un pressupost de 2,7 milions d'euros, o l'esmena que s'ha fet pels grups de la majoria per tal d'estudiar la desviació de Sant Julià. I com no, mencionar també el transport públic, amb una aposta clara de 9,7 milions d'euros, un 21 % més del previst el 2022, per continuar garantint aquesta gratuïtat en el transport públic.

Finalment, i com no podria ser d'una altra manera, tancaré parlant d'habitatge i de poder adquisitiu, als quals, i ja s'ha repetit diverses vegades en aquesta cambra, el Govern ha fet diverses i nombroses accions, però essencialment, ens centrem en aquelles que tenen una vessant d'inversió i del pressupost, com per exemple l'increment de les pensions que s'ha anat fent i que amb el pressupost del 2023 té una dotació suplementària de 4 milions d'euros, o per exemple, com acabo de mencionar, el transport públic gratuït.

Per una altra banda, la reducció de l'IGI de productes de primera necessitat, que també té una dotació pressupostària per tal de continuar garantint aquesta reducció. I això, pel que fa, essencialment al poder adquisitiu, amb un import que ascendeix, ni més ni menys, aquest 2023 a 26 milions d'euros.

Per la part d'habitatge —i ho faré breument, ja que s'ha repetit reiterades vegades—: Borda Nova, amb aquests 8,1 milions dotats el 2023; el lloguer d'edificis, o la compra d'edificis per posar-los en el mercat de lloguer, amb aquesta dotació de 7,1 milions d'euros; o el Fons publicoprivat que mencionàvem fa una estona, amb aquests 10 milions d'euros que a final d'aquest trimestre tindrà la seva dotació feta.

La Sra. síndica general:

Ha d'anar acabant, senyor ministre.

El Sr. César Marquina:

Sí, senyora síndica.

En definitiva —i acabo— un pressupost de retorn a la normalitat, equilibrat, prudent i centrat en donar resposta als principals problemes de la nostra ciutadania.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Iniciem les intervencions.

Senyora Montaner, és el seu torn. Endavant.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies, senyora síndica.

Si escoltem el senyor Marquina, “tot va bé, senyora la marquesa”, com dirien els francesos. L’economia es porta bé, la borsa d’ocupació va baixant... Quan el sento, senyor Marquina, tinc la sensació que vivim en dos mons paral·lels: el que ens diu i la realitat, per a mi són dues coses diferents. És a dir, si tot funciona tan bé, com és que la gent s’empobreix dia rere dia, a tal punt que molts treballadors marxen d’Andorra? Potser que la borsa d’ocupació disminueix perquè molts treballadors marxen d’Andorra.

Crec que hi ha hagut una gestió pèssima en aquesta legislatura de diners públics. L’heliport de Pal; l’heliport de Pal a qualsevol preu, és a dir, de 3 milions ja passem a 7,5 i potser més. El multifuncional: això és prioritari? Això és prioritari? Vostès passegen pel carrer? Que si els jubilats ja no poden arribar a final de mes; que la gent ja no troben un lloguer digne, a preu assequible. Francament... Grifols. Grifols: catifa vermella per a un projecte que potser aportarà zero a les arques de l’Estat. Zero; cap benefici. 200.000 euros a l’any durant vint-i-cinc anys? 900.000 euros la carretera? És que... francament... francament.

Des d’Andorra Endavant, nosaltres no veiem que s’hagi posat els esforços on tocava, perquè la responsabilitat dels polítics és d’una qualitat de vida als ciutadans; qualitat de vida als ciutadans. I aquí, en aquest pressupost, no veiem prou esforços en aquest sentit. Gràcies, senyora síndica. Bé, dit tot això, evidentment que no votaré en favor del pressupost.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyora consellera.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, senyor Carles Naudi d’Areny-Plandolit Balsells, teniu la paraula.

El Sr. Carles Naudi d’Areny-Plandolit:

Gràcies, senyora síndica.

Bé, doncs probablement l’última sessió de la legislatura... La quarta vegada que defensem el pressupost, en aquest cas els grups de la majoria, i que votarem de forma favorable — així almenys ho farem des de Ciutadans Compromesos—. I com sempre he fet des que soc conseller i votem el pressupost, amb el seu permís, senyor Marquina i amb el seu permís,

senyora síndica, vull donar les gràcies a la ingent feina del seu departament i del ministre que el va precedir; a l'equip format pel Diego Rodríguez, l'Ana Belén Cases, el Patrick Juian, la Vanessa López, el Salus Chato, la Sara Dos Prazeres i l'Edgar Baró; i, evidentment, com deia, senyora síndica i senyor secretari general, donar les gràcies —i crec que això ho puc fer extensiu a tota la Comissió de Finances i Pressupost— a l'Éric Arasa, que durant tots aquests anys ens ha ajudat d'una forma extraordinària a tots els consellers de la Comissió de Finances.

Com vaig dir el dia de l'esmena a la totalitat, des de la coalició, els tres partits, els tres grups polítics, els tres grups parlamentaris que donem suport al Govern votem aquest darrer pressupost de la legislatura, que donarà sortida a les accions de l'Horitzó 23 i que, per tant, donarà possibilitat que aquest any que acaba de començar es facin realitat multitud de projectes. És fruit d'una maduresa política, d'un debat intern i d'un consens que no són, per a res, gens menyspreables. Al contrari: demostren, com deia, una gran maduresa política dels disset consellers —almenys de la majoria— i dels membres de Govern.

Aquest pressupost, senyor ministre, compleix amb els criteris de la regla d'or, compleix amb el dèficit previst, compleix amb el percentatge d'endeutament i compleix amb el barem del 40 % dels impostos directes sobre els indirectes. És a dir, el que paguem els andorrans està per sota del que recaptem en impostos indirectes, que majoritàriament els paguen els visitants o els turistes que ens visiten.

Al final, com vostè bé ha dit, el creixement del PIB, el funcionament de la nostra economia ens ha permès una millor liquidació gràcies a una major recaptació, perquè la base econòmica creix sense apujar la pressió fiscal. I això, gràcies a les lleis que hem vingut votant aquesta legislatura, entre elles les lleis de caràcter digital, que el pressupost fa una clara aposta per la digitalització. Pensem que encara ens portarà millors *revinguts* a la nostra societat de caràcter econòmic, de caràcter social, per tot allò que hem aprovat dins el món de la digitalització, com poden ser, per exemple, la Llei d'economia digital o la Llei dels actius digitals. Així doncs, sense apujar els tipus nominals s'ha recaptat un 10 % més, en aquest últim pressupost, en allò que són impostos directes. I la dada important que expressava el senyor Marquina és que el 96 % de l'impost de societats, que és un gran termòmetre del funcionament econòmic, pràcticament s'ha doblat. Així mateix, també han pujat un 20 % els impostos indirectes, ha pujat un 47 % la duana i un 28 % les taxes. Al final, les bones perspectives i la bona marxa de la nostra economia no és quelcom que podem constatar amb la liquidació pressupostària, sinó que és quelcom que també, insisteixo, que també diu el Fons Monetari Internacional, i tot i això, les previsions pressupostàries són força conservadores.

Les avaluacions de Fitch Ratings i d'Standard & Poor's mai havien sigut tan positives com han sigut aquest any. I a més a més, una cosa que, com a dada, és la més rellevant: tenim una dada històrica de poques persones sense feina, i això sí que és important, que vol dir que la gent té feina i té un salari per portar a casa. L'estimació de creixement econòmic amb la qual es fa el pressupost, si no m'equivoco, era del voltant del creixement d'un 4,5 % del nostre PIB. Però és benvingut. És interessant escoltar com les previsions avui dia, perdó, com la realitat avui dia ja ens situa al doble (en aquest cas, un creixement del 9,3).

El nostre endeutament, com deia, està dins dels barems de la regla d'or i cal destacar, com ja hem vingut fent, la maturitat del nostre deute. El nostre deute, a inici de legislatura, tenia un termini de retorn de dos anys, i avui dia això s'ha passat a vuit anys. No només s'ha passat a vuit anys —és a dir, tenim més coll per funcionar i per tornar a emetre deute públic, o tornar a demanar endeutament bancari en el moment que aquest venci— sinó que, a més a més, s'ha abaixat el seu cost i, a més a més, s'ha diversificat fins al punt que el 83 % del nostre endeutament està en bons verds i socials.

És de destacar, i avui ha sigut un dels punts de l'ordre del dia, el finançament que ens prové del Banc Europeu d'Inversions, així com del Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa. I cal fer el apunt, com tots recordarem ara que s'acaba legislatura, que són projectes, que són finançaments que gràcies a tots, gràcies a la feina també, evidentment, que és qui ho va tirar endavant, però a la iniciativa del Consell, es van iniciar durant —recordem-ho, perquè hem de mirar endarrere a vegades— durant el dur confinament i la dura etapa de la part més salvatge de la lamentable pandèmia. I això avui ens permet que si descomptem les reserves internacionals que tenim dotades, estem al voltant del 36 % del deute. Per tant, molt per sota d'aquest 40 % que marca la regla d'or. Així doncs, es liquida un pressupost del 22, de l'any 2022, amb uns 60 milions de superàvit que serveixen, entre altres coses, com ja vam votar, per dotar FEDA. Recordem: FEDA ha sigut un dels paracops més importants que hem tingut de cara a la inflació, perquè ha absorbit la pujada de tarifes de la llum per tal que les famílies, les persones, les empreses... no haguessin de patir la pujada de preus de la llum: això ho ha absorbit FEDA. I, per tant, aquest superàvit pressupostari serveix per ajudar a dotar FEDA —que, dit sigui de pas, té una dotació de fins a 30 milions per invertir en energies verdes i renovables—. I, a més a més, també permetrà la recompra de 30 milions d'euros del nostre deute nacional.

Així, el pressupost que avui votarem, i que presumiblement votarem a favor, és *a priori*, i dins dels límits que estableix la regla d'or, un pressupost que té dèficit; però pràcticament, tal com ha anunciat el senyor Marquina, ja podem preveure que, tal com van les liquidacions, acabarà tenint un superàvit força important. I així doncs, el nostre grup parlamentari estarà donant suport a un pressupost que torna a ser ordinari, que abandona aquells centenars de milions que lamentablement vam haver de fer front per superar la crisi de la Covid i que, a més a més, s'ajusta als Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Aquest pressupost fa clares apostes, i seria molt difícil desgranar-lo, però fa clares apostes pel nostre desenclavament. Recordem que, a Andorra, un simple autobús a l'hivern pot col·lapsar el Pas de la Casa. Per tant, es milloren les connexions per carretera amb França, s'inverteix en la construcció de l'heliport nacional, s'inverteix en la millora de les connexions des de l'aeroport de la Seu, amb una aposta per una tercera freqüència setmanal a Madrid i amb una aposta per una nova ruta cap a un altre destí que encara s'està estudiant. Evidentment, hi ha una clara aposta per la mobilitat interna, no només amb els desviaments de Sant Julià o de La Massana, de La Massana i Ordino —permeti'm que digui que beneficiarà a tots els habitants de les Valls del Nord—, com també els 9,7, gairebé 10, milions d'euros d'inversió en el transport públic.

És un pressupost que dins dels seus eixos principals, com he dit al principi, fa una clara aposta per la digitalització; fa una clara aposta per la diversificació. Entre ells vull destacar

l'aposta pel multifuncional, que no és només un edifici que tindrà espectacles o que tindrà esdeveniments: és un edifici que regenerarà el nostre teixit empresarial perquè totes les fires, esdeveniments, congressos... que s'hi puguin fer donaran feina a molts i moltes andorrans i andorranes.

I és un pressupost —per anar acabant aquesta primera intervenció— que fa una clara aposta per l'estat del benestar, per l'habitatge i per les millores del poder adquisitiu dels andorrans i les andorranes i de totes les persones que viuen al nostre país.

Recordem que des que ha començat la legislatura, el salari... ha pujat el salari base: ha pujat un 22,4 %. I, a més a més, aquest pressupost ajuda l'increment de pensions, incloent els 4 milions de pensions de solidaritat; incrementa els ajuts a l'habitatge; eixuga el dèficit de FEDA; fa una clara aposta pel Pla Renova, que té impacte directe en l'habitatge de les persones del nostre país; millora l'accés als ajuts, o flexibilitza l'accés als ajuts per a l'ajut a l'estudi, i dota 3,5 milions en beques; així mateix, hi ha el descompte dels hidrocarburs; hi ha l'IGI, que s'ha reduït dels productes de primera necessitat i, a més a més, recordem que no s'ha cobrat durant aquesta part més dura de la inflació dels preus de l'energia i els carburants; no s'ha cobrat la taxa verda a la calefacció; i s'inverteixen entre Borda Nova, pisos socials i pisos tutelats fins a 23 milions d'euros del nostre pressupost que, sens dubte, ajudaran a donar sortida a les necessitats de les famílies del nostre país.

Si m'ho permet, senyora síndica, en una sola intervenció faria repàs d'altres projectes que són de molt interès.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Josep Pintat Forné, teniu la paraula.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies, senyora síndica.

Un pressupost és un instrument de planificació per a un període curt d'un any, on es reflecteixen els objectius a assolir expressats en diners. Una planificació d'aquestes característiques no pot obviar la situació de partida on ens trobem, la conjuntura del nostre entorn i els reptes de futur que Andorra vol assolir i els recursos i medis de què disposa, i més quan l'execució del pressupost de l'any 2023 estarà marcat per dos períodes electorals.

En aquest sentit, des de Terceravia vàrem plantejar una esmena a la totalitat que hauria d'haver permès assentar unes bases per tenir un major rigor. En tot cas, el pressupost que avui s'aprovarà sí que permetrà assolir un primer objectiu, i aquest no és pressupostari: aquest no és altre que posar fi a la legislatura actual, un objectiu de fàcil execució. En tot

cas, aquest depèn, senyor cap de Govern, de vostè, i aquí no hi ha la fiscalització del Tribunal de Comptes.

No m'estendré en una anàlisi exhaustiva del pressupost, que difícilment s'executarà però que he comentat abans. En canvi, sí que exposaré el que entenia i esperaven del que podia ser aquest projecte. En el debat de l'esmena a la totalitat del dia 17 de novembre del 22, Tercecavia proposava definir amb rigor i comunicar sense demora un pla de consolidació fiscal de mitjà termini, creïble, que, entre altres aspectes, detallés els terminis i els objectius proposats, i les mesures bàsiques que han de permetre assolir aquests darrers. El perquè d'aquest concepte? I permetin, que posaré alguns exemples. Un pla de consolidació fiscal ha de permetre, i amb aquest entorn, on la pandèmia ens ha deixat un llegat de més endeutament, ni previst ni desitjat, per al normal funcionament del Govern. En tot cas, necessari aquest endeutament per mitigar els efectes econòmics a les famílies i empreses, i a què Tercecavia al seu dia va donar suport perquè així ho entenia, i que avui, amb la recuperació econòmica, com ha comentat el senyor ministre, que és de rebot —i aquest qualificatiu no és menor—, creiem que tocava, ja que es disposa d'un major nivell d'ingressos, reconduir aquest endeutament que s'ha emprat per afrontar la pandèmia de forma clara i definida. I senyor cap de Govern, només amb el rebot no n'hi ha prou: s'ha de fer entrant al fons. D'això va un pla de consolidació.

Un altre exemple d'un pla de consolidació: el pressupost no pot obviar els compromisos concrets o passius latents existents i encomanar-ho tot a l'evolució dels ingressos. Per exemple —i és un exemple, entre d'altres—, el Tribunal de Comptes, en el seu darrer informe, ens deia, i cito textualment: «Per la Llei 23/2014 qualificada de creació i regulació del pla de pensions de la funció pública, modificada per la Llei 29/2018, es constitueix un fons de pensions de la funció pública que adopta el sistema d'aportació definida.(...) La Llei reconeix prestacions complementàries a càrrec de Govern, al marge del pla de pensions de la funció pública, a favor dels treballadors públics,(...) i reconeix a aquest la possibilitat a funcionaris amb uns determinats anys de serveis i també a aquells amb una edat propera a la jubilació obligatòria, a sol·licitar i obtenir una prestació de jubilació voluntària. El valor actuarial de les obligacions concretes pel Govern amb el personal indicat al paràgraf anterior ha estat quantificat en 502 milions d'euros(*sic*) com a conseqüència d'un estudi de valoració efectuat per un expert independent, amb efectes a 31 de desembre del 2015.(...) D'acord amb l'estudi, i referint-se exclusivament al personal indicat, els pagaments a càrrec del pressupost general superen els 6 milions d'euros anuals incrementant-se anualment arribant a duplicar-se d'aquí a deu anys i triplicant-se al cap dels quinze(*sic*).» I el tribunal conclou: «Per atendre en el futur aquests compromisos, els quals s'han meritat durant els exercicis passats, el Govern no ha generat recursos ni disposa d'actius per atendre'ls pel que s'hauran de suportar a càrrec de futurs pressupostos(*sic*).» Aquest punt no és menor: impacta i impactarà i condicionarà les finances de l'Estat, d'aquí el pla de consolidació.

Tercer, al marge d'un nou endeutament per afrontar la muntanya, tots sabem que el Tribunal de Comptes ha exposat reiteradament que l'estalvi net al llarg d'aquests anys és negatiu. Els excedents positius —i aquest no és el cas— són els que el Govern pot destinar a l'autofinançament, inversions i despeses de capital, o disminuir endeutament. Els excedents negatius —i aquest sí que és el cas— obliguen el Govern al refinançament permanent del seu endeutament. Aquest punt mereix especial comentari a l'entorn de l'emissió dels bons

verds al mercat internacional. Aquestes col·locacions milloren la maturitat de l'endeutament, minven l'impacte de la despesa financera i canvien a curt el signe de l'estalvi net. I això, ja ho hem compartit amb vostès. Però en tot cas no s'escapa que en els venciments d'aquests 1.200 (aproximadament) milions d'euros hi ha el retorn o refinançament. I aquí no estaria de més haver-hi previst certs estalvis, o és el que s'ha de predir: d'això ha d'anar el pla de consolidació. Els pressupostos liquidats n'evidencien la manca. Per més ingressos de què es disposi, per més dèficits que es pressupostin i acabin en superàvit, per més manca d'execució pressupostària, acaben generant més endeutament. Els motius? El Tribunal de Comptes ho indica en cada informe: s'origina per la manca de suficiència d'autonomia fiscal i pel rati de finançament de l'endeutament, és a dir, els ingressos finançats amb endeutament, que es situa prop del 60 %.

Quart: el Tribunal de Comptes assenyala que el percentatge destinat a partides d'inversió, és a dir, l'esforç d'inversió liquidat del Govern en un exercici, se situa de mitjana d'aquests darrers set anys a l'entorn del 5 % del total de despeses del pressupost. En tot cas, les inversions productives són la clau per assentar un futur pròsper, i això requeriria una anàlisi aprofundit.

I cinquè i últim exemple: els reptes de futur de l'acord d'associació, és a dir, entrar al mercat interior de la UE, comportaran per part de la mateixa UE exigències en política pressupostària, de la supervisió macroeconòmica i de la bona governança. És prematur avançar en aquests punts. En tot cas, aquests escenaris prenen forma en el moment actual, mereixen reflexió, les relacions amb la Unió Europea són essencials i tenir els instruments i matèries per poder fer-hi front és necessari. I això sap, senyor cap de Govern, que ho compartim. Alhora, un dels altres elements clau de la política pressupostària, i que van anunciar també en l'esmena a la totalitat, requereix d'una major qualitat de les finances públiques. I així ho exposava en el debat. És a dir, les decisions s'han d'adoptar, per saber la composició dels ingressos i de les despeses públiques, a l'entorn d'una sèrie d'indicadors, dels quals el Govern no disposa, i el Tribunal de Comptes també els ho recorda cada any en els seus informes. El Govern no disposa d'elements de mesura que posin de manifest l'adequat manteniment de determinades obres, com l'assoliment de la qualitat exigida, les causes del sobrecost, les causes de l'endarreriment. No consta l'anàlisi de l'adequació del finançament de la inversió als projectes. No es disposa d'un sistema de comptabilitat dels costos dels serveis i activitats que es presten amb prou informació per a la presa de decisions amb relació als objectius d'economia i d'eficiència. Els objectius són genèrics i poc mesurables en el pressupost; aquests depenen de factors externs o aliens que ens afecten. Els informes d'auditoria operativa duts per la Intervenció General, associada als controls d'oportunitat econòmica, eficiència i eficàcia brillen per la seva absència i, si més no, pel seu enorme retard, o simplement per la incapacitat de saber el rendiment, la utilitat dels serveis i el compliment dels programes en el pressupost de l'exercici. En definitiva, valorar les conseqüències que determinades despeses tindran en les finances públiques, així com la seva incidència sobre l'economia i la situació conjuntural, no és factible.

També plantejàvem que (a l'esmena a la totalitat) un marc tributari clar és necessari i és bàsic per afrontar, i no només referent al tipus nominal, el tipus real també importa, i importa molt, i el seu encaix en l'entorn internacional també, a no ser que es produeixi un canvi de seus socials envers d'altres llocs. I conclouíem, en dita esmena, que el pressupost per a l'any

2023 està desajustat a l'entorn que s'albira i no contempla aquests principis que he esmentat. Per tant, el nostre vot al pressupost serà negatiu. I aquí no vam plantejar esmenes perquè entenem que això no s'arregla amb esmenes, i estem oberts, si més endavant hi ha ocasió, de poder-ne parlar. I si que hem compartit alguns dels projectes que contempla el pressupost, i així ho hem votat amb les esmenes que hem presentat els grups.

I si em permet la senyora síndica, per acabar: ja que ahir es va fer un repàs per part d'alguns consellers i conselleres del que ha estat el balanç de legislatura, a mi, en forma ràpida i breu, també m'agradaria fer-ho, i tenint en compte que tot l'exposat que he fet no és per entrar en polèmiques, ni fer retrets. Ja n'hem parlat al llarg d'aquesta legislatura i això ja s'ha acabat. Per a nosaltres aquí s'acaba una legislatura que passarà a la història, com totes, però aquesta serà especialment recordada: serà la legislatura de la Covid, de l'angoixa i neguit de tot un país enfront d'una terrible adversitat que ens ha marcat a tots. Serà recordada, almenys, i pels membres de Terceravia, com la legislatura amb noms propis: els noms propis de les persones que ens han deixat a causa de la pandèmia i que avui quedin molt presents en el nostre pensament, i transmetem, de nou, tot el nostre suport a les seves famílies. En definitiva, una «nova vida pandèmia», tal com l'anomenava l'exministre Martínez Benazet, a qui d'aquesta tribuna transmeto una cordial salutació.

En tot cas, d'aquest resultat em quedo amb un clar punt de partida per al futur: la unió va fer possible sortir-se'n. La col·laboració amb les senyores síndiques, presidents de grups parlamentaris, conselleres, consellers, amb els ministres i ministres, especialment amb el cap de Govern, vam fer —i tots els serveis de la casa i els serveis de l'Estat— va fer possible resoldre o afrontar una situació molt problemàtica, o mai viscuda: aquest és un punt important. I això va ser possible perquè tots tenim les nostres especificitats, per dir-ho en termes de l'acord d'associació. I s'ha de reconèixer que, quan ens hi posem, doncs qui ens entengui que... té mèrit. En tot cas, el que sí que vull acabar és que totes les propostes que faci Terceravia en el futur inclouran aquest principi d'unió i de base per poder treballar, perquè el país i els nostres ciutadans s'ho mereixen.

Moltes gràcies, síndica.

(A les 18.29 h, el Sr. Joaquim Miró abandona la sala)

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Pintat.

Pel Grup Parlamentari Independent, senyor Ferran Costa Marimon, teniu la paraula.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies, senyora síndica.

Gestionar la cosa pública comporta donar resposta a les problemàtiques dels nostres ciutadans. De fet, fa un moment, senyor Pintat, vostè ho recordava. Jo penso que difícilment cap legislador i cap governant, sortosament, haurà d'afrontar un episodi tan complicat a l'hora de gestionar les problemàtiques dels ciutadans com va ser, i vostè ho recordava, gestionar els efectes d'una pandèmia i donar suport i acompanyament a les dificultats de

tots els ciutadans i les ciutadanes del nostre país, de tot el teixit econòmic del nostre país, i que avui, amb les dades que ens presentava el senyor ministre Marquina, queda clar que aquella etapa, econòmicament, s'ha superat.

S'han superat totes les problemàtiques del nostre país? Evidentment que no. Les hem repassades mil i una vegades, quines són aquestes problemàtiques: normalment i predominantment exògenes (que ens venen de l'exterior), com són els efectes d'una pandèmia, d'una crisi energètica, d'un trencament de les cadenes de producció, d'una inflació vinguda de fora i que hi són ben presents. Però per donar resposta a aquestes problemàtiques i gestionar correctament la cosa pública, necessitem unes bones bases econòmiques. I avui el ministre Marquina ens explicava quines són aquestes bones bases econòmiques. Potser alguns preferirien que la situació econòmica fos completament desastrosa per a llançar aquests missatges alarmants que poc aporten i que poques solucions aporten a la ciutadania. En canvi, nosaltres pensem que sobre unes bases econòmiques fonamentades es pot posar i confeccionar un pressupost que doni solucions a les problemàtiques dels ciutadans. En aquest sentit, ja els avanço que els parlamentaris del Grup Parlamentari Independent donaran suport a aquest pressupost 2023.

I és que penso que val la pena treure a col·lació una altra vegada aquesta dada del 9,3 % d'increment del producte interior brut real, que posa Andorra com un dels països capdavanters en creixement de producte interior brut a l'hemisferi occidental. Això, penso que està poc vist i que dona un suport important al que són les finances públiques del país, perquè òbviament demostra quin és el comportament de l'economia. Aquesta recaptació amb més del 93 % de l'impost de societats vol dir que les empreses estan funcionant bé. Per tant, hi ha aquesta recaptació addicional i, per tant, tenim unes bases ben sòlides per poder treballar a favor dels problemes creixents que existeixen i continuaran sempre existint en qualsevol societat.

És important remarcar que arribem a aquest pressupost ordinari, que compleix amb la Llei de sostenibilitat de les finances públiques que marcava aquest topall del 40 % de l'endeutament sobre el PIB, situant-se en aquests moments en el 36,8 —xifres que difícilment, en plena pandèmia, hauríem ningú de nosaltres gosat anomenar—, i amb un dèficit previst per sota de l'1 %. I aquesta dada, molt significativa, aquest pressupost del 2022, que va tancar amb un superàvit pressupostari superior als 60 milions d'euros.

Si em permeten, i segurament perquè és una de les darreres oportunitats que tindrè per tenir una petita picabaralla dialèctica amb el senyor Pere López, de les múltiples que hem tingut al llarg de la legislatura —per altra banda, picabaralles dialèctiques ben lògiques en el debat parlamentari—: òbviament no seré jo qui em posaré a citar les seves qualitats, però n'hi ha una que li puc assegurar que no té, i és la de vaticinar, aquesta capacitat de vaticini, d'entreveure el futur. Perquè avui ja està passant. Quan parlem del pressupost, i que des de l'oposició, si dona sortida o no a les necessitats del país, senyor López, vostè, l'any passat —de fet, concretament fa dos anys, el 2 de desembre del 2021, fa uns tretze mesos—, quan fèiem el debat de l'esmena a la totalitat del pressupost del 2022, el que hem tancat ara i de què ens informava el senyor Marquina amb aquestes xifres, literalment vostè deia (li deia al ministre de torn, no al senyor Marquina): «No només vostè no busca fórmules de bona gestió del pressupost; segurament ja ha fet dos anys amb més de 100 milions

d'euros de dèficit i potser [referint-se a aquest], n'hi haurà un tercer que, si no arriba als 100 milions de dèficit, ens hi atansarem.» No va acabar d'afinar bé l'agulla: 60 milions de superàvit versus els 100 milions que vostè vaticinava. O també vostè deia: «Vostè no està fent cap esforç per mirar de gestionar, d'una banda, bé les despeses, i d'altra, per fer una pressupostació d'ingressos raonable, creïble i que sigui realista.» Això li deia vostè al ministre de torn: que la previsió d'ingressos del pressupost de l'any passat no era ni raonable ni creïble ni que sigui realista. No només això, sinó 60 milions per sobre d'això que vaticinava.

Per què ho dic, això? Perquè és lògic i normal i ho hem vist els darrers quatre anys, quan hem hagut de defensar el pressupost de cadascun dels exercicis: des de l'oposició s'enviaven els mateixos missatges catastròfics, alarmistes. I la realitat és tossuda, i aquest Govern, aquest govern de coalició amb les forces parlamentàries que li donen suport, ha pogut demostrar any rere any com es pot fer una gestió molt acurada de les finances públiques per intentar, justament, el que han de fer els governs: mirar de solucionar i pal·liar els problemes negatius i les conseqüències negatives que té qualsevol societat. I això és el que es mirarà de fer amb el pressupost d'enguany i que nosaltres, òbviament, li volem donar suport.

Mencionava el ministre Marquina que estem davant d'un pressupost prudent, equilibrat i conservador. Compartim aquestes afirmacions, i al nostre grup parlamentari ens fa especialment contents les partides pressupostàries dedicades, concretament, que es vetlli per la continuïtat del estat de benestar de la nostra societat. Inversions importants pel que fa a la seguretat i justícia: penso que sempre aquí, al nostre país, ens hem emplenat la boca dels nivells de seguretat que tenim, sobretot comparativament parlant també amb països del nostre entorn. Per tant, cal i val la pena esmerçar tots els esforços necessaris per poder mantenir aquestes quotes de seguretat. Ens plauen especialment les partides pressupostàries que han incrementat sempre en educació i ensenyament superior: pensem que invertir en educació i ensenyament superior és invertir en el futur del nostre país d'una manera clara i sòlida. Per tant, veure que hi ha partides clares i directes, no només per l'ampliació de la Universitat d'Andorra, sinó amb tot el que fa en l'àmbit educatiu, doncs és realment la millor de les apostes que pot fer el nostre país. I també, cada vegada, els reptes que tenim en l'àmbit de la salut, amb una població, òbviament, que cada vegada viu més anys i per tant, doncs, que cal acompanyar i vetllar pel seu estat de benestar.

També voldria posar a col·lació —no ens n'oblidem pas— que una quarta part de la partida d'inversions d'aquest pressupost es destinarà a polítiques d'habitatge. Per tant, continuen les polítiques d'habitatge i aquest Govern és plenament conscient de quines són les problemàtiques actuals i, per tant, s'hi esmerçaran molts i molts esforços en el pressupost del 2023. Continuant aquesta gratuïtat al transport públic, s'ha augmentat en un 50 % els usuaris del transport públic (fins als 17.000 diaris), demostrant que és una aposta d'èxit. I, òbviament, a ningú se li escapa que, quan qualsevol projecte té una acceptació tan gran, doncs sorgiran problemàtiques que l'acompanyaran. Per això, justament, les dotacions pressupostàries d'enguany el que han de fer és continuar millorant aquest servei que la ciutadania s'ha fet seu i que pensa que és molt i molt vàlid. Per tant, també molt bona partida en el pressupost per continuar amb la gratuïtat del transport públic.

Hem parlat també del desenclavament del país, de les diferents infraestructures que ajudaran a tenir millors comunicacions amb el nostre entorn immediat; també en les inversions infraestructures, en aquest cas amb la variant de La Massana, llargament reclamada. I, òbviament, no ens oblidem de les diferents mesures socials amb aquest increment de les pensions; es destinen 1,8 milions també a l'increment de mesures socials per aquest augment dels LECS; i continuar mantenint aquesta reducció de l'IGI dels productes de primera necessitat.

Deia al començament de la meva intervenció que gestionar la cosa pública suposa donar resposta a les problemàtiques dels nostres ciutadans. I donar resposta no significa fer-ho des de la demagògia i el populisme, dient allò que la gent vol sentir; això és molt fàcil de fer. El que sí suposa donar resposta a la problemàtica dels ciutadans és fer una gestió acurada dels recursos públics, i garantir aquests recursos per dur a terme les polítiques, i executar polítiques per fer costat a tots i cadascun dels nostres ciutadans i ciutadanes. La millor manera de garantir l'estat del benestar és assegurar, doncs, l'estabilitat i la bona salut de les finances públiques.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyor Pere López Agràs, teniu la paraula.

El Sr. Pere López:

Gràcies, senyora síndica.

Sembla que aquest sí que serà el darrer debat d'aquesta legislatura, encara que el senyor Espot es resisteix a fer pública la data de les eleccions. Tot i que, si se'm permet un comentari desenfadat, potser més a fer-la pública que no decidida, perquè sembla que alguns ja la saben, aquesta data, i ben segur que aviat —esperem!— l'acabarem sabent tots. I és en aquest moment que vull fer extensiu, en nom del nostre grup parlamentari —del Grup Parlamentari Socialdemòcrata—, el reconeixement a la tasca de la Sindicatura i a tots els serveis d'aquesta lloable casa en una legislatura que ha estat, certament, molt complexa i sobre la qual temps hi haurà en el que vindrà a partir d'ara per fer-ne els balanços escaients —que nosaltres avui, en tot cas, no hem vingut aquí a fer-los—.

Tancant el que és pròpiament el debat d'aquest pressupost, que és, de fet en bona part, el debat o els debats que hem tingut al llarg d'aquesta legislatura sobre els problemes estructurals del nostre país, que no són d'altres, i no dic cap sorpresa, com són l'habitatge, la minva del poder adquisitiu d'assalariats i de pensionistes, l'augment i les dificultats dels costos empresarials, o fins i tot les dificultats de trobar mà d'obra davant d'una pèrdua de competitivitat del nostre país en aquest sentit que, al nostre entendre, és una clara prova que el model ha fracassat.

Per exemple, si mirem en el mateix context global —en el mateix context global—, l'evolució dels estats veïns ha estat molt millor a la nostra. I també, al nostre entendre, ha fracassat

el model de país que s'ha volgut desplegar en aquesta legislatura, més pensat a enlluernar-se amb el capital vingut des de fora, sovint de caràcter especulatiu, que no pas en les persones que vivim i treballem a Andorra. Tot això dins d'un autoaïllament, si se'm permet, provocat, perquè no es pot ignorar que el nostre grup parlamentari —i després m'hi referiré de manera a basta— ha estat molt actiu i conciliador per intentar buscar solucions a aquests problemes. Però un cop rere l'altre, les nostres esmenes, i particularment les esmenes en matèria d'habitatge, han estat rebutjades en aquesta espècie, per dir-ho d'alguna manera, de cordó sanitari que ens han aplicat a les nostres polítiques d'habitatge, justament allà on eren més necessaris els acords, els pactes, el diàleg i l'entesa: tot el contrari de la nostra política de mà estesa.

Ahir, el cap de Govern es reia, i jo diria que ens menystenien de nou la nostra proposta de pacte d'estat en matèria d'habitatge. Miri, sincerament, del tot difícil de comprendre. Quina actitud més responsable hi pot haver per part del principal grup de l'oposició, que justament allà on els reptes són majors i les dificultats més evidents, insistir i insistir de voler asseure's i estar disposats a treballar colze a colze? Davant de la seva constant negativa és lògic que, en el moment de tancar aquesta legislatura, li imputem la responsabilitat. Les responsabilitats, diria. Responsabilitats pels errors, responsabilitats pels excessos, responsabilitats per tancar-se en banda i, per exemple, no haver tingut en tota la legislatura —difícil de creure— ni una sola reunió entre el Govern i el Partit Socialdemòcrata per parlar de la qüestió de l'habitatge. Així doncs, en aquest context, i després que noves propostes en matèria d'habitatge hagin estat rebutjades, aquest és un pressupost que no podem compartir i que tampoc no entenem. No entenem per què segueix sense apostar per grans partides pressupostàries per resoldre la crisi que estem vivint, i particularment —evidentment— els problemes de l'habitatge.

I no ho diem nosaltres: ho diuen les dades i ho diu, per exemple, l'informe del Raonador del Ciutadà. Dades que recordaré breument: un 64 % de la població diu que el seu principal problema és el preu de l'habitatge, i un 88 % ha notat la increïble pujada de preus afectant el seu poder adquisitiu. Amb aquestes dades no podem estar d'acord, doncs, de cap manera, amb un pressupost que no conté partides importants per al problema de l'habitatge i que, tal com ha exposat el meu company, el conseller Carles Sánchez, prefereix tenir inutilitzats —dic bé: inutilitzats— milions i milions d'euros en un projecte a hores d'ara inexistent i irrealitzable com el del multifuncional, en lloc de destinar-los allà on la ciutadania els està reclamant, que no és en cap altre lloc que en l'habitatge; ni tampoc amb unes polítiques que no han sabut, o ni tan sols han intentat, fer front o reduir la inflació. Una inflació que ha acabat sent del 7,1 %, no només molt per sobre del que preveia el projecte de pressupost, que era d'un 4,5 %, sinó molt per sobre de la que preveïen, o que han tancat, perdó, els nostres estats veïns. Estats veïns que sí han pres, com té tota lògica des del punt de vista macroeconòmic, decisions per intentar reduir-la en el màxim possible.

No recuperaré ara les intervencions fetes i les propostes fetes en matèria de carburants, d'habitatge i d'energia sobre aquesta qüestió; i les conseqüències que té tot això, aquesta inflació del 7,1 %, en el poder, en la pèrdua de poder adquisitiu de les famílies, en l'encariment del cost de la vida i en la pèrdua de la competitivitat empresarial. Per tant, davant d'un pressupost que ha estat titllat per vostès mateixos com de «continuista» —quan precisament el que, al nostre entendre, el país necessita és no continuar com estem—,

nosaltres no volem ni podem continuar amb més dificultats d'accés a l'habitatge, amb més pèrdua de poder adquisitiu, amb més inflació, amb més dificultats per a la viabilitat d'empresaris i per als autònoms i amb més dificultats per als pensionistes. Tot això és justament el que no volem.

Per tot l'esmentat, i veient que aquest pressupost no aporta les solucions efectives als problemes de la ciutadania, el Grup Parlamentari Socialdemòcrata votarà «no» al Projecte de pressupost per a l'any 2023.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyor Carles Enseñat Reig, teniu la paraula.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies, senyora síndica.

Ara fa unes setmanes dèiem des de la majoria que la legislatura encara tenia recorregut, que faltava encara treballar un gruix considerable de textos legislatius que tots ells milloren aspectes de la vida social i econòmica del nostre país. Ahir votàvem textos com la Llei que regula el cos dels agents de circulació; o una llei d'advocacia més moderna i garantista; la molt esperada Llei dels autònoms que es treballava feia anys amb el sector; o la modificació del Codi de família que amplia el dret a contraure matrimoni a totes les persones que viuen a Andorra. N'hem deixat dues per a la propera legislatura i, sense voler-me allargar, deixin-me que les esmenti breument abans de passar al pressupost.

D'una banda, la Llei dels auditors, una llei que no hem pogut concloure però que ja podem dir que serà de les primeres, si no la primera, que entrarem la propera legislatura. És una llei important i ben treballada amb el sector. Esperem que aquests mesos que ens separen de l'inici de la novena legislatura constitucional ens donin el temps necessari per treballar-la també amb la resta d'agents econòmics i socials implicats. De l'altra banda, la llei que ha de simplificar els tràmits de l'Administració. I aquí, estirant el debat que vam tenir ahir, des de Demòcrates volem tràmits fàcils i ràpids, però també volem els controls necessaris per evitar les males praxis i els abusos; per evitar que vinguin a Andorra a fer allò que no poden fer arreu; o a fer d'Andorra un refugi de l'especulació. Per tant, per a la propera legislatura serà un repte, i una obligació de tots nosaltres, que requerirà la nostra atenció al més ràpidament possible.

Avui culminem els treballs legislatius d'aquests quatre anys i acabem —no la legislatura, que l'acaba el senyor cap de Govern— i acabem justament amb l'aprovació del pressupost que és, a la vegada, la llei que marca el futur del país i del Govern. Si ara fa quatre anys ens haguessin dit que viuríem una pandèmia mundial, una pandèmia sense precedents, amb tot el teixit econòmic aturat durant mesos, persones sense feina, fronteres tancades a banda i banda del país, o amb una multiplicació de la despesa mèdica i de l'atenció sanitària per evitar més morts, com ens hauria agradat que estiguessin les finances de l'Estat dos

anys just després d'aquest sotrac? Possiblement aspiraríem a haver recuperat tota la despesa, o a estar en camí de fer-ho. I així és. Però encara més: fruit d'una gestió rigorosa i responsable de les finances de l'Estat i del deute públic, ens trobem en una situació fins i tot millor que abans de la pandèmia, amb una recuperació del nivell d'endeutament i retorn a la normalitat pressupostària; amb un estat més sòlid i resilient davant possibles escenaris d'incertesa; i amb uns ingressos de l'Estat que, en la majoria dels punts, també creixen a més velocitat que al 2019. En definitiva, vam baixar dos esglaons per un escenari internacional sense precedents, i hem estat capaços, entre tots, de pujar-ne tres.

El 31 de desembre del 2022, ara fa un mes, el deute de l'Estat era de 1.190 milions d'euros, el 36,8 % del PIB. Sense considerar les reserves internacionals que tenim —que, recordem, són de 100 milions d'euros per si mai els necessitèssim— el deute és de 1.090 milions d'euros, és a dir, el 33,68 % del PIB. Per tant, primera molt bona notícia després de la pandèmia: tornem a estar per sota del 40 %, xifra que la Llei de sostenibilitat de les finances públiques ens indica com a màxima. I cal recordar que durant la pandèmia vam superar el llindar legal; vam superar aquest 40 %. A finals del 2021, el deute era de 1.302 milions d'euros. És a dir, no solament hem aconseguit rebaixar l'endeutament en termes relatius, per tant en percentatge, sinó que hem estat capaços de rebaixar l'endeutament també en termes absoluts, concretament en 112 milions d'euros menys.

Així, si fa ara un any la previsió era de tornar a baixar del llindar del 40 % el 2025, avui podem afirmar que ja ho hem aconseguit i que hem estat capaços d'avançar-nos aquests dos anys. És més, gràcies a la feina del ministre senyor Èric Jover, del secretari d'Estat, senyor Marc Ballestà, i ara del ministre senyor Cèsar Marquina, s'ha passat de tenir un marge de 7 milions d'euros a les pòlisses de crèdit de l'any 2019 a tenir un marge de 145 milions, dels quals 61 milions d'euros són en tresoreria. Però aquesta fortalesa, fruit del treball del Ministeri de Finances, com es tradueix a dia a dia de la ciutadania? Es tradueix en una previsió de creixement del PIB nominal del 15 %, i un real del 9,3 % per al 2022, quan la previsió, justament a principis d'aquest any, era del 7,2 %. És a dir, Andorra ha sortit de la Covid econòmicament reforçada. I surt reforçada també de cara al futur, ja que cal destacar la posició de resiliència del deute per a la propera legislatura.

El proper venciment el tenim justament l'any 2027, és a dir, més enllà de la de la propera legislatura i, a més, tenim 145 milions d'euros de tresoreria i pòlisses ja contractades per assumir possibles sotracs sense haver de tocar les reserves internacionals. És a dir, que el proper ministre de Finances, si ho vol, no cal que faci cap emissió de deute públic. És més, fruit de la renegociació del deute i de la creació, per primera vegada a la història d'Andorra, de reserves internacionals, sumat a l'augment de la maturitat del deute fins als vuit anys, ens permetem deixar de pagar 30 milions d'euros a l'any en concepte d'interessos. Si es calcula l'estalvi acumulat fins al venciment, gràcies a les operacions realitzades per part del nostre ministre de Finances, senyor Jové, senyor Cèsar Marquina, també del nostre secretari d'Estat de Finances, senyor Ballestà, l'estalvi ascendeix a 280 milions d'euros. I això és possible gràcies que a Andorra tenim un tipus d'interès mitjà de l'1,3 %, més baix que a Espanya, i una maturitat de vuit anys, equivalent també al cas espanyol. I per això vull tornar a donar les gràcies al senyor Jover, Ballestà i Marquina per tota la bona feina i el llegat en pro d'Andorra.

I per últim, abans de passar a les xifres principals del pressupost, el 2022 tancarem amb un superàvit per sobre dels 60 milions d'euros —i recordem que les previsions inicials eren de 26 milions de dèficit—. Seixanta milions d'euros, senyores i senyors consellers. Algú podria dir que és conjuntural i molt lligat a la represa de l'economia, però també és gràcies a l'estabilització de les despeses financeres del deute de l'Estat, i també un nou exemple de bona gestió pressupostària, de rigor en la gestió dels diners de tots.

D'aquests 60 milions de superàvit, 30 es destinaran a eixugar deute, 15 a recapitalitzar FEDA perquè pugui seguir controlant el preu de l'energia i que no s'hagi de repercutir la pujada a la ciutadania com els països veïns. I encara queden 15 milions d'euros més que el Govern ja està treballant per tal de destinar-los a aquelles polítiques que més impacte positiu puguin tenir per a la nostra ciutadania.

Senyores conselleres i senyors consellers, aquest és un pressupost que retorna a la normalitat després de dos anys marcats per la pandèmia. Un pressupost que reforça els pilars de l'estat del benestar i que afronta la problemàtica de l'habitatge i del poder adquisitiu de manera decidida. També és un pressupost que augmenta la resiliència de l'Estat. Perquè si el pressupost del 2022 no va deixar d'atendre les conseqüències socials i econòmiques de la pandèmia i les necessitats de la nostra ciutadania, en aquesta mateixa línia s'ha preparat el Projecte del pressupost per al 2023. Un text que culmina el full de ruta del Govern per la legislatura 2019-2023, i que defineix les línies per als anys a venir. Un pressupost que xifra els ingressos en 522 milions d'euros, i que ja vam explicar en detall en la passada sessió de l'esmena a la totalitat. Se segueix apostant per les noves fonts d'ingressos, exemple del qual n'és la reforma fiscal que vam aprovar fa un parell de setmanes, encaminada a tenir un marc fiscal més just i modern, adaptat al context econòmic actual. Un pressupost, com no podia ser d'altra manera, clarament enfocat a les persones.

El Govern i el Grup Parlamentari Demòcrata som plenament conscients de l'escenari d'incertesa inflacionista que experimenten els preus de l'energia, de l'alimentació i del nivell de vida de la nostra ciutadania. Aquest fet, lligat a la manca d'habitatge de lloguer, suposa tot un repte per a tots nosaltres. Per aquest motiu, és important destacar que el pressupost d'enguany preveu destinar 5,3 milions d'euros a la construcció d'altres edificis, i 5 milions d'euros en adquisició d'edificis i altres construccions dirigits a la construcció i adquisició d'habitatges per destinar-los al mercat del preu assequible, així com 1,6 milions d'euros en ajuts d'habitatge al lloguer. Si sumem totes les partides (construcció d'habitatge social, construcció i lloguer d'habitatge a preu assequible i ajudes a l'habitatge de lloguer) són un total de 17 milions d'euros invertits aquest 2023 per resoldre aquesta important problemàtica.

També remarco novament l'aposta per la gratuïtat del transport públic, pressupostada en 9,7 milions d'euros anuals. Aquesta gratuïtat del transport ha de servir per millorar la qualitat de vida dels ciutadans, tot apostant per la mobilitat sostenible.

Ja per últim, deixin-me que posi de manifest de nou les importants transferències pressupostades per la CASS, xifrades en 53 milions d'euros, així com els 330, perdó, els 36 milions d'euros per al SAAS. Un nou repte per al següent mandat: assegurar la sostenibilitat del sistema sanitari i de les pensions.

En resum, i tornant al pressupost, aquest és un pressupost que aposta clarament pels pilars de l'estat del benestar, amb més de la meitat de les partides (un 54 % del total), que relacionen directament amb els ODS vinculats a l'Estat del benestar: salut i benestar, educació i qualitat, igualtat de gènere, reducció de les desigualtats i pau, justícia i institucions sòlides. Una aposta clara pel benestar, amb una inversió de més de 50 milions d'euros destinats a l'increment de les ajudes socials per als qui realment ho necessiten; per l'increment d'un 7,1 % de les pensions de jubilació inferiors als 2.600 euros; per l'increment de les pensions de solidaritat, també en un 7,1 %; per continuar pujant el salari mínim, que ja es situa en 1.285 euros, un 23 % més que el 2019; per la flexibilització de les ajudes d'habitatge; pel Programa Renova, que tan bon resultat ens ha portat i ens aportarà en un futur; per l'aportació a FEDA per evitar l'encariment del preu de l'electricitat; per la flexibilització de les ajudes a l'estudi; també un milió d'euros per a l'ampliació de la Universitat d'Andorra; per un transport públic gratuït al servei de tots; per un millor transport escolar; pel descompte dels hidrocarburs quan era necessari; o per la reducció de l'IGI als productes de primera necessitat; o per les polítiques en pro de l'habitatge a preu assequible de Borda Nova; la compra o el lloguer de nous edificis per després destinar-los al lloguer assequible; o la dotació del Fons publicoprivat.

Durant el debat d'investidura d'ara fa quasi quatre anys, els deia que som hereus d'una generació de polítics als qui hem d'agrair la visió d'estat que van tenir quan calia prendre decisions importants, i no sempre fàcils, per al millor futur d'Andorra. Vam agafar el testimoni d'Òscar Ribas, a Antoni Martí, a Vicenç Mateu, a Ladislau Baró, a Miquel Aleix i a tants altres que van saber projectar la mirada enllà del curt termini i albirar horitzons de major prosperitat, sempre convençuts que bona gestió és sinònim de millors serveis, ara i demà. Per tot l'exposat, senyora síndica, el Grup Parlamentari Demòcrata, que he tingut l'honor de copresidir aquests quatre anys, votarà a favor del pressupost per al 2023.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Iniciem el segon torn d'intervencions, si així ho desitgen.

Pel Govern, senyor Marquina, teniu la paraula.

El Sr. César Marquina:

Gràcies, senyora síndica.

Bé, només per respondre breument alguns dels aspectes que s'han anat aixecant per part dels diferents grups, i començaré, doncs, pel senyor Pintat, que d'alguna manera des de Terceravia ens diuen que l'economia no està creixent com diem que està creixent. I d'alguna manera jo em remeto a les dades fàctiques, concretament del PIB, que crec que és un indicador més que clar del creixement real que estem tenint i que hem tingut aquest 2022, i que —recordo— és del 9,3% de creixement real sobre el PIB. I també m'agradaria centrarme, tot i que ja s'ha mencionat algunes vegades en les diferents intervencions, en el tema

de l'endeutament, perquè veig que és un tema que, evidentment i com deia al principi de la intervenció, es sol utilitzar sovint com a dada indicativa del bon o mal funcionament d'una economia; i crec que no és el cas, i no hauria de ser el cas que es fes servir per a això. I més enllà, la situació actual d'Andorra és positiva, és a dir, torno a recopilar la informació: tanquem el 2022 amb 1.190 milions d'euros. Per tant, i ho repeteixo, per sota diguem-ne, d'aquest 36,8 %, que està per sota del 40 % que estableix la Llei d'estabilitat de les finances públiques.

És cert que al 2021 vam estar al 46 % d'endeutament sobre el PIB, amb un màxim de 1.302 milions d'euros. Per tant, com deia al principi també, hem sigut capaços de reduir aquest deute i no d'incrementar-lo respecte a la pitjor situació en pandèmia, sinó reduir-lo de forma clara en 112 milions d'euros. I com deia al principi també, crec que és important de tenir en compte que aquest deute «brut» —per dir-lo d'alguna manera— de 1.190 milions d'euros inclou 100 milions d'euros que són reserves. Per tant, si s'elimina aquest valor, tornem a lindars millors, pràcticament millors —lleugerament millors, en tot cas— que els que tenim el 2019 de forma relativa. I si ens n'anem a la forma més absoluta, és cert que al 2019 el deute de l'Estat era de 950 milions d'euros, però en aquell moment, tal com ha comentat el senyor Enseñat, el marge de maniobra de l'Estat era de 7 milions d'euros —ajuntant el que seria la disponibilitat de les pòlisses de crèdit i la tresoreria, que en aquell moment no n'hi havia—. El 2022 no només deixem una posició relativa molt millor quant a endeutament, sinó que, a més, el deixem amb un fons de maniobra, com han comentat, de 84 milions d'euros de disponibilitat de pòlisses que no han sigut utilitzades més els 61 milions d'euros de tresoreria: per tant, aquests 145 milions d'euros, que crec que s'ha comentat que són els que donen aquesta resiliència als estats financers de l'Estat i a poder efectuar totes les polítiques públiques que el pressupost 2023 estableix.

Quant als límits de la Unió Europea, que aparentment s'avancen com una limitació a les economies o al finançament que pugui..., o a l'endeutament que pugui tenir l'Estat, recordar la regla de Maastricht, que és el marc europeu que defineix aquest 3 % màxim de dèficit sobre el PIB, i la Llei de sostenibilitat de les finances públiques d'Andorra, que estableix un 1 % de dèficit màxim sobre aquest PIB (i, per tant, molt més restrictiva que en l'àmbit europeu): si complim amb la nostra legislació, hauríem de complir amb el marc europeu. Val a dir que aquest any 2022 es tanca amb aquest +2 %, en aquest cas de superàvit, respecte al PIB, i no de forma negativa.

I quant a l'estabilització dels ingressos —perquè és cert que pot haver-hi una certa part conjuntural d'aquests ingressos que superen el que es va poder preveure a mitjan de l'any passat en el pressupost—, mencionar aquesta reforma fiscal que vam aprovar no fa gaire, i que justament tendirà a estabilitzar els ingressos de l'Estat. I això, de nou, sense apujar la pressió fiscal.

També continuaré, si els sembla, contestant una mica als comentaris de la intervenció del senyor López, i em referiré a les paraules del Ferran Costa, del conseller Costa, que deia que reprenia aquestes declaracions del senyor López. I en efecte, crec que tenia tota la raó: no va vaticinar adequadament el que finalment ha passat, però sí que, en tot cas, estem molt lluny del que es va vaticinar que passaria per part del senyor López. Però sí que és cert, i m'agradaria remarcar que si una cosa ha caracteritzat aquest Govern i el Ministeri de

Finances ha sigut per la rigorositat i per la prudència. Per tant, això ens ha portat als números que avui presentem i que són molt per sobre del que s'havia previst, però que en un entorn sense un rebot tan significatiu de l'economia post-pandèmia hauria estat igualment de superàvit. I com dèiem, el pressupost 2023 també —malgrat que es va fer en un moment en què la previsió apuntava que poguéssim tenir un dèficit d'uns 31 milions d'euros— segurament podem avançar que, si no hi ha cap daltabaix —i esperem que així sigui—, tindrem un resultat molt millor que el d'aquest que he mencionat de 30 milions d'euros de dèficit. I esperem-ho, per què no?, arribant fins i tot a superàvits.

I quant a l'habitatge, sí: un gran problema que, evidentment, el Govern els últims anys —i no aquest any, ni l'any anterior, sinó els últims anys— ha estat treballant de forma insistent per trobar aquelles solucions que puguin donar resposta a les necessitats de la nostra ciutadania, però que és cert que encara no està resolt i que, per tant, hem de continuar apostant per les polítiques que ajuden a donar aquest accés a l'habitatge. I això, simplement remarcar —per no reprendre totes les mesures que insistentment s'han anat repetint—, dir que el Govern, entre el 22 i 23, haurà destinat 7 milions d'euros en conceptes d'habitatge i de poder adquisitiu que tant reclamava el senyor López.

I sí, certament: l'IPC no ha estat el previst a mitjan de l'any 22. Aquestes dades oficials de tancament, no d'aquell moment, sinó del tancament que preveia el Departament d'Estadística, que apuntava un 4,5 de tancament de l'IPC, ha estat superior: cert. Bàsicament, quelcom que no podíem preveure ni els propis especialistes en la matèria ni nosaltres mateixos, i que certament ha estat una mica superior del que han tingut els països veïns. Que, per cert, han tingut un creixement inferior al que ha tingut Andorra: si recordo les dades bàsicament de França i Espanya, França,(sic) estaria ara mateix amb un creixement del 4 nominal... del 5 nominal, perdó, i de l'1,1 real i França(sic) estaria amb un creixement del 2,8 nominal, de l'1,7 real. Per tant, quasi 10 vegades inferior al que està tenint Andorra. Per tant, aquesta comparativa que feia quant a l'evolució dels diferents estats veïns, doncs no la comparteixo.

I finalment, entenc que el tema de la inflació i el control de la inflació que s'hagi pogut fer en els països veïns ha passat, en gran mesura, per la subvenció o per la rebaixa del cost dels hidrocarburs: essencialment una mesura que des d'Andorra sí que s'ha implantat, però de forma molt més quirúrgica per a aquells col·lectius que més ho han necessitat i que més impacte han tingut per l'increment dels preus dels carburants, i que a més, sigui dit de pas, en aquest 2023 aquestes mesures ja han desaparegut en els països veïns que les van implantar. Per tant, també s'haurà de preveure, o haurem de preveure com això afectarà la inflació, no ja del 2022, que l'hem tancat, sinó del 2023. És tot.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Marquina.

Comencem la resta d'intervencions.

Senyora Montaner, si vol intervenir és el seu torn. No?

Senyor Carles Naudi, si vol intervenir és el seu torn. Endavant.

El Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit:

Moltes gràcies, senyora síndica.

Abans he intentat explicar una mica i resumir el pressupost en els termes en què s'ajusta a la regla... No se'm sent, senyora síndica?

La Sra. síndica general:

No gaire. Hauria de parlar una mica més alt.

El Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit:

No. Estem igual, senyora Montaner, vostè i jo. Alçaré més la veu. Em sent millor? (*algú contesta "Ara sí"*).

Abans deia, senyora síndica, que els consellers de la majoria i el senyor César Marquina hem estat explicant els motius pels quals pensem que aquest pressupost és bo per al nostre país. En termes, en primer lloc, de com s'ajusta a la llei de la regla d'or i en com, amb les previsions econòmiques que tenim sobre la taula, validades per l'FMI, és un pressupost que presumiblement, malgrat estigui pressupostat amb dèficit, acabarà sent de superàvit, i com és un pressupost que desplega totes aquelles mesures ja contemplades a l'Horitzó 23 i que ens ajuden a potenciar l'estat del benestar: entre altres coses, la diversificació, la digitalització del nostre país i el desenclavament geogràfic.

He de dir, però, que abans m'hauria agradat parlar d'alguns dels nostres pilars —dels pilars del nostre estat, senyora síndica—, com és la seguretat. En primer lloc, quant a seguretat, senyor Josep Maria Rosell, aquest pressupost contempla no només aquest pla de xoc que ha de permetre millorar o agilitzar els procediments judicials, sinó que, a més a més, ens ha de dotar de major seguretat jurídica, cosa que vol dir major seguretat jurídica per als ciutadans del nostre país. I a més a més, conté 17 milions d'euros per a una Policia que comptarà amb 342 efectius; 9 milions d'euros per al Cos de Bombers, que comptarà amb 141 efectius; i no em vull oblidar del Departament de Presons, amb 76 efectius; o de Protecció Civil, amb 5 efectius. Elements que ajudaran un cop més a dotar de major seguretat, seguretat física, aquesta seguretat que tant ens envegen quan ens visiten, que nosaltres a vegades no arribem a valorar, que ens permet estar com sempre dic «que pots deixar les coses al cotxe, que ningú te'l robarà.»

Aquest pressupost, com deia que defensa aquests pilars del nostre Estat, contempla també 75 milions d'euros del Ministeri d'Educació, que es reparteixen amb les dotacions o transferències a l'escola de Nostra Senyora de Meritxell, al Col·legi Janer, a la Sagrada Família, al Col·legi Sant Ermengol, evidentment al conjunt de l'Escola Andorrana. I no vull oblidar la Universitat d'Andorra, on no només s'amplia la dotació, sinó que s'està donant formació i educació avui dia a 725 alumnes i, a més a més, cal destacar que la taxa d'abandonament, és a dir, aquell percentatge de persones que abandonen els estudis, avui es situa només, senyora Vilarrubla, en 0,11 %; i crec que també podem celebrar —avui no ho hem parlat— que s'ha signat un acord amb la família propietària de la fàbrica de tabacs

Reig de Sant Julià, que permetrà ampliar i millorar les instal·lacions d'aquesta universitat que prepara per al als nostres joves andorrans i andorranes.

Si parlem d'educació com a gran destinació dels diners del nostre estat, no podem no parlar, senyor Font, de sanitat, on es destinen pràcticament 100 milions d'euros, dels quals 52 van al SAAS i 36 van a la CASS. No podem no parlar també de cultura i esports, on es destinen 18 milions d'euros que permetran millorar la nostra promoció cultural, potenciar la nostra política lingüística, el nostre patrimoni cultural... Tot això, què vol dir?: les biblioteques, els museus, els monuments, l'arxiu, la defensa de la nostra llengua i, en definitiva, el relat de la nostra identitat cultural; com també la dotació que es fa al Ministeri d'Esports, que permet que milers de nens i nenes d'Andorra en els esports base puguin estar practicant l'esport que els agrada en aquells clubs que rebran, com deia, aquesta dotació econòmica, o en aquelles federacions que els permet projectar la seva carrera, la seva ambició esportiva més enllà de les nostres fronteres; aquí podríem destacar tant els premis com el programa ARA.

Aquest pressupost és interminable. Té moltíssimes bondats en el sentit que ajuda moltíssimes persones, que acosta solucions a aquells problemes que tothom té en el seu dia a dia. I, al final, no es pot dir que no passem pel carrer i no veiem els problemes, senzillament, l'enfoc que li donem és molt diferent, però evidentment que atenem les principals problemàtiques del nostre país.

Ja per acabar, senyora síndica, voldria fer esment de la dotació que es fa al Ministeri de Turisme per potenciar aquest sector que tanta competitivitat necessita, sobretot en aquest entorn, o els països del nostre entorn, valgui la redundància, després de la Covid han potenciat els viatges de proximitat i, per tant, aquests, per exemple, espanyols o francesos que ara es mouen dins de rodalies del seu país són destins competència amb Andorra, i per tant, hem de millorar la nostra comunicació. Hem de seguir millorant i potenciant la nostra destinació i, en aquest sentit, els patrocinis esportius i culturals que es fan des d'Andorra Turisme, no només amb associació amb marques mundials com el Circ del Sol, Disney, National Geographic..., sinó en tots els esdeveniments com la Copa del Món de BTT, d'Esquí, el Freeride World Tour, l'Spartan, la Purito, la Copa del Món de Quilòmetre Llançat, l'Andros, l'Xtrail, la Travessa d'Encamp, la Volta als Ports, etcètera, etcètera, són sens dubte revulsius que aporten un retorn mediàtic internacional i que fan que les botigues, els restaurants, els hotels al nostre país puguin funcionar.

Aquest pressupost contempla multitud de petites i grans iniciatives, que comencen amb el multifuncional com a gran revulsiu d'inversió a llarg termini que permetrà seguir desestacionalitzant el turisme que ens visita amb activitats culturals, esportives i de qualsevol tipus al llarg de tot l'any, sinó que, a més a més, preveu multitud d'inversions a totes les parròquies del nostre país. No em vull centrar només en les de la parròquia on el senyor Rossell i jo vam estar escollits, senyora Bonell, perquè n'hi ha a tot el país, i crec que és d'agrair que el Govern d'Andorra és el govern de tots els andorrans i de totes les parròquies. Hi ha inversions a Sant Julià; hi ha inversions en pisos socials; hi ha inversions a El Bon Racó; el desviament de La Massana, sense oblidar el doble carril de baixada de La Massana; l'heliport; la Universitat d'Andorra, l'eixample Verge Arinsal; 3 milions en carreteres; el CAP de Ciutat de Valls; l'Hotel Casamanya a Ordino; l'Escola Andorrana;

FEDA; els col·legis, com he mencionat abans; inversions en transport públic, en transport escolar, en esquí escolar..., en fer d'Andorra un destí de salut, en fer d'Andorra un destí gastronòmic... En definitiva, un projecte de pressupost, senyora síndica, que no només s'ajusta als Objectius de Desenvolupament Sostenible, que no només compleix amb la regla d'or, sinó que, a més a més, farà que el 2023 pugui ser un any en què es facin realitat multitud de projectes que ens faran tenir una millor Andorra i una millor societat.

Dit això, senyora síndica, és l'última vegada que els dono les gràcies a vostè i a la senyora Palmitjavila.

Gràcies per tot. Espero retrobar-nos ben aviat.

La Sra. síndica general:

Espero que no sigui l'última vegada, senyor Naudi (*rialles generals*).

Senyor Pintat, desitja intervenir? És el seu torn. Endavant.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies, senyora síndica.

Jo no tenia pensat tornar a intervenir perquè ja ho donava per clos, però bé, veig que la tossudesia hi és. Doncs bé, hi ha coses que no, que no poden ser. El deute és el deute. «Si hi haguessin les reserves, si no hi haguessin les reserves...» Escolti: fan falta o no fan falta? I no és un problema de reserves, tan és l'endeutament. Per tant, no comencem «si hi són o no hi són».

La meua intervenció ha anat en un sentit, que és intentar exposar i analitzar quins són els temes de fons, i problemes de fons que posa sobre la taula un òrgan independent, que mereix tota la confiança d'aquesta cambra, que és el Tribunal de Comptes, i de què hem anat parlant al llarg de tota la legislatura, i no tornaré a entrar si treure l'informe del Tribunal de Comptes perquè ja n'hem parlat llargament. I he dit que tots els temes del pressupost s'analitzen a l'entorn, no només dels ingressos o despeses i com s'hi distribuiran, sinó de la conjuntura i del que pot afectar-lo, o de la situacions que hi ha i dels passius que hi ha. I això requereix un treball de calat. Perquè si vostè mira les estadístiques, i l'estadística surten del Govern d'Andorra, des dels últims anys —deu anys, si vol posar, vuit anys...— el deute ha anat creixent —abans de la pandèmia—, i els ingressos han anat augmentant perquè ha augmentat la pressió fiscal i, per tant, s'ha empobrit la ciutadania. Diguem-ho clar i ras, perquè la (*no s'entén*) real no ha crescut, i el que hi pot haver ara és un tema d'inflació que ens porta a aquest eufòria.

I aquí li faré un símil —vagin *al tanto*—: els operadors de mercats financers d'aquests rebots que porten eufòria en solen dir «el rebot del gat mort», i vol dir que això va avall. I aquí és on es prenen les precaucions per assentar les bases. Jo senzillament volia exposar això —si no s'ha entès—, i els reptes de futur. La resta? Per entrar en debats de números?... Miri, d'aquí uns dies, quan el senyor cap de Govern ho decideixi, les andorranes i andorrans ja decidiran.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor Pintat.

Senyor Costa, no desitja intervenir?

Senyor Pere López, seria el seu torn si així ho desitja.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Contestaré al senyor Marquina —tot i que ha fet gairebé una defensa del pressupost més enèrgic el senyor Naudi que el senyor Marquina— però, en tot cas, acabarem debatent amb el Govern, que és el normal en un debat com el que correspon avui.

Molt breument, molt breument, però sí que fent referència a algunes de les dades que s'han donat, i tot i que ja ho vam debatre amb motiu de l'esmena a la totalitat, tornar-ho a parlar. I, primer, demanar major realisme i major explicació de les dades per part del Govern, que és a qui correspon. Perquè és clar, es parla d'uns creixements que poden semblar unes xifres molt llamineres, i que sembla que tot va molt bé, i que el país va molt endavant... Però ja vaig fer aquest detall, i tornarem a fer-lo avui, convé entrar una mica més i explicar on s'està produint aquest increment.

Increment al sector de la construcció del 25 %, creixement dels sectors immobiliaris, també amb percentatges similars... No sé si això és l'Andorra que vostès volen, perquè un dia fem una moratòria, un altre dia traiem pit perquè la construcció ha crescut un 25 % i, per tant, l'economia funciona perfectament i tenim, doncs, una economia que funciona i un país que funciona... Expliquem les coses; expliquem les coses de la recaptació, l'impacte que hi ha hagut amb la inflació en les recaptacions de l'IGI (només cal veure les liquidacions de l'IGI). A mi em sembla bé, però si es volen donar números, que es donin amb un mínim d'explicació, perquè les sumes per les sumes poden portar a equívocs i, en aquest cas, porten a equívocs molt significatius, perquè hi ha sectors de l'economia on no estan creixent el 25 % o el 30 % com està creixent la construcció o com estan creixent els sectors immobiliaris, o com està creixent la seva aposta per aquesta economia especulativa, que jo diria que ens està portant, per al dia a dia dels ciutadans, molts, molts problemes, per exemple, per trobar un habitatge. Per tant, expliquin les coses com corresponen, i donem les dades que s'adiuen a allò que realment es viu el dia a dia al nostre país.

I després la dada de l'índex de preus al consum. N'hem parlat moltíssim, sobre la necessitat que hi havia de subvencionar els carburants per intentar reduir al màxim aquest índex de preus. I ara parlava el senyor Marquina de com, per exemple, a l'estat veí del sud, el mes de gener, un cop s'ha tancat l'any 2022 i s'havia assolit un dels principals objectius que es volia, que era tancar-lo amb la mínima inflació... Perquè la inflació més elevada ens perjudica a tots: perjudica els estalvis, perjudica els salaris, perjudica les pensions, perjudica la competitivitat empresarial. I aquest Govern no ho ha volgut fer; no ha volgut fer i, pel que sembla, recursos n'hi havia de sobres perquè hi ha aquests grans superàvits i, per tant,

s'haurien pogut fer polítiques que eren necessàries per un objectiu important de país, que era tancar amb el millor resultat possible en relació amb l'índex de preus aquest exercici. Vostès han prioritzat aquest afany recaptatori de no voler reduir els impostos (per exemple, en matèria de carburants), i això ho estem pagant tots amb un índex de preu molt més elevat del que s'hauria pogut reduir. No només això —que no ho han volgut fer, i cal veure com els altres països, ara, al gener i no abans, han tret la subvenció dels carburants—, a sobre aquest Govern, a través de FEDA, aprova un augment de les tarifes elèctriques el mes de desembre, per fer encara la inflació més elevada al mes de desembre, i encara sumar unes quantes dècimes com demostra l'informe de tancament d'estadística de l'índex de preus al consum amb l'impacte d'aquesta pujada de les tarifes el mes de desembre. Per tant, o hi ha molt desconeixement, o no hi ha hagut cap mena de línia en política macroeconòmica, o vostès no són conscients de l'impacte que ha tingut la seva manera de fer en aquest índex de preus; no només perquè s'hagin distanciat d'aquest 4,5 que havien previst, sinó perquè era perfectament possible, era perfectament possible haver tancat aquest 2022 amb un índex de preus bastant més baix del que s'ha aconseguit. Però no s'han volgut fer unes polítiques, al nostre entendre, errònies, i això té unes greus conseqüències el dia a dia de cada un dels ciutadans.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor conseller.

Grup Parlamentari Demòcrata, desitja intervenir?

Govern, desitja intervenir? Senyor Marquina.

El Sr. César Marquina:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Bé, bàsicament un apunt molt ràpid als comentaris de Terceravia en aquest cas. Doncs sí, certament ha seguit l'argumentari del Tribunal de Comptes, però el que és inevitable és que, quan parlem del deute, hem d'admetre que al deute hi ha el deute brut i hi ha el deute net —diguem-ho així—, i que és concebible de pensar que els 7 milions que són reserves internacionals —que no estan, que no és pas un deute, simplement és una posició que no tenim ara mateix de liquiditat— es puguin descomptar per fer aquest càlcul. Però bé, independentment que tinguem en compte aquests 7 milions d'euros o no, l'endeutament relatiu respecte al PIB continua sent per sota de la regla del 40 %, i pràcticament el mateix que teníem el 2019. Simplement això. El PIB està creixent —això és una realitat—, i l'aprovisionament de les arques de l'Estat està molt millor ara que com estava al 2019. Simplement volia fer aquest apunt.

I quant a allò que comenta el senyor López: sí, certament els ingressos pugen de forma general, i és cert que la construcció és un dels sectors tractors de la nostra economia. Però no ha estat el sector més tractor de la nostra economia. És a dir, si fem la revisió de l'estimació trimestral del PIB per sector d'activitat, el que es té..., en el sector de Construcció

veiem uns creixements —i em refereixo exclusivament al 2022— del 6, del 4,6 i del 5,4 fins al setembre 2022, mentre que al sector Comerç, hostaleria, transport, informació i comunicacions està de forma..., el creixement està en 28,9, 19,2 o 9,7 per l'últim trimestre..., pel segon trimestre del 2022; per tant, sempre dues vegades per sobre el creixement del sector Comerç, hostaleria, transport, informació i comunicacions per sobre del de Construcció. Per tant, sí, creixen tots els ingressos; creixen degut a la imposició directa, també; creix la imposició indirecta de l'IGI, també. Però no creixen exclusivament degut a la construcció, com avança el senyor López.

I finalment, quant a les polítiques fetes i no fetes per l'Estat, jo crec que hi hagut aquestes polítiques vinculades a reduir el cost dels hidrocarburs, però, com dèiem, no de forma generalitzada: de forma molt més quirúrgica —permeti'm repetir la paraula— per a aquells sectors que més ho necessitaven: per a aquells sectors on el carburant era un factor determinant pel rendiment o per la sostenibilitat de les seves finances —com són els taxistes, els transportistes entre 3,5 i 7,5 tones, i algun altre grup—. Per tant, sí que hem fet polítiques que tendeixen a millorar i a facilitar el dia a dia d'aquests empresaris, o d'aquestes activitats, no tant per controlar segurament, o la capacitat de controlar l'IPC.

Per una altra banda, i tornant també a l'aspecte dels ingressos, i perquè quedi clar que els ingressos sí, han crescut evidentment de forma generalitzada, però els ingressos de duana —que sovint es pot pensar que han crescut excessivament, també vinculat amb aquest cost elevat de les mercaderies com són el tabac, l'alcohol o concretament dels hidrocarburs— en aquest sentit no és el cas. Hi ha hagut un creixement del sector..., o sigui, de les altres mercaderies, que ha sigut del 28 % superior al creixement general dels ingressos de duanes.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè, senyor ministre.

Els grups desitgen intervenir? Senyor Pintat, té la paraula.

El Sr. Josep Pintat:

Sí, miri, a veure. No ho sé... A veure, senyor ministre: «el net, el brut, el brut, el net...» Miri: es deu calers. Punt. Ja està. Més clar. I no cal fer comptabilitat imaginativa: vagi a la Llei de finances i ja li explicaran què és l'endeutament i com es quantifica. És que sembla que es peneixin d'haver fet les reserves internacionals. Quin problema hi ha? S'havien de fer o no s'havien de fer? Nosaltres creiem que sí, i vam col·laborar-hi. Sembla que estiguin dubtant. Les reserves són reserves. Molt bé. I el deute és el deute. Però parem de confondre les coses.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Pintat.

Senyor López, vol intervenir?

El Sr. Pere López:

Sí.

La Sra. síndica general:

Endavant.

El Sr. Pere López:

Gràcies, senyora síndica.

Molt breument, només perquè potser les dades que he donat han portat a confusió al senyor Marquina, i jo les dades de què parlava eren del creixement, eh?, que parlàvem del creixement del 9 % de l'economia. Les dades que jo estava donant de creixements del 25 % corresponen —estava mirant una altra estadística—, corresponen al sector de la construcció i, per tant, a l'hora de parlar de creixements econòmics, expliquem-ho una mica, perquè els sectors, diguem-ne tradicionals encara molts d'ells estan per sota de les dades que hi havia pre-pandèmia, mentre els altres sectors, al llarg inclús de la crisi, van tenir creixement econòmic i per tant, jo crec que quan més convé parlar d'aquestes dades convé explicar les correctament, de la mateixa manera que en la importació de mercaderies hi ha hagut un creixement exponencial de les recaptacions, en bona part perquè els productes importats han vingut amb un preu molt més elevat a conseqüència de l'encariment de materials, productes, aliments i d'altres.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies a vostè.

Grup Parlamentari Demòcrata, entenc que no vol intervenir.

Per Govern, senyor Espot, teniu la paraula.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Bé, vist que ja s'ha clos pròpiament el debat sobre el pressupost i si m'ho permeten, seguint l'estela d'alguns consellers que m'han precedit en la paraula, sí que m'agradaria també fer algunes mencions i alguns agraïments, òbviament, defugint qualsevol referència a la convocatòria electoral, perquè tot i que la pressió s'està tornant bastant insuportable, crec que no és ni el lloc ni el dia per fer-ho. Ara bé, sí que crec que és el dia i el lloc per agrair, en primer lloc, els disset consellers..., a tots i cadascun dels disset consellers de la majoria, el seu suport indefectible al Govern durant tota aquesta legislatura, per la seva lleialtat, per la seva visió constructiva i per l'estima al país que han demostrat durant aquests quatre anys. Unes virtuts també que, des del meu punt de vista, si m'ho permet, senyora síndica,

també he retrobat, o hem retrobat des del Govern en molts dels consellers dels grups parlamentaris de l'oposició, als quals també els vull traslladar, en nom del Govern, el meu agraïment amb una menció especial, si m'ho permeten, cap al senyor Pintat, en qui sempre he tingut i he trobat un interlocutor discret i lleial.

Moltes gràcies també a la senyora síndica i a la senyora subsíndica per haver sabut gestionar —ho he dit en altres ocasions i avui ho reitero— amb mà de mestre —hauríem de dir «amb mà de mestresses»— una activitat parlamentària prolífica però gairebé sempre necessària, encara que alguns vulguin fer creure el contrari, perquè totes i cadascuna de les lleis que hem aprovat durant aquesta legislatura han tingut un únic objectiu, que era millorar les condicions de vida i la qualitat de vida dels ciutadans del nostre país; i tot plegat ho han fet d'una manera ordenada i concertada i, per tant, també els ho agraeixo.

I finalment, moltes gràcies a tots i cadascun dels ministres que m'han acompanyat durant aquesta legislatura. Que no en tinguin cap dubte: potser en alguna ocasió s'hauran equivocat, com tots i cadascun de nosaltres, però que s'han donat la pell per millorar també, com hem sabut, la vida dels més de 80.000 ciutadans i ciutadanes d'aquest país. Han estat uns treballadors, unes persones treballadores, unes persones lleials, unes persones patriotes i, en definitiva, hem demostrat tots plegats, com bé diu el senyor Pintat, que la unió fa la força, perquè malgrat els nostres orígens polítics i les nostres sensibilitats diverses, persones vingudes de tres formacions polítiques diferents hem governat junts, hem governat colze a colze i crec que ho hem fet també amb ordre i concert, sense que durant quatre anys s'hagi exterioritzat ni una sola desavinença o divergència.

Vull acabar, si m'ho permeten —i ara sí que acabo—, dient-los que per a mi ha estat un repte, però sobretot ha estat un honor encapçalar el Govern d'aquest país els darrers quatre anys i acompanyar-lo, en definitiva, tenint en compte les circumstàncies que hem viscut. Perquè sí, senyor Pintat, malauradament aquesta legislatura serà recordada com la legislatura de la pandèmia. Però també haurem de recordar que ha estat la legislatura de moltes altres coses positives, cohesionadores i inclusives que avui, certament, tampoc toca recordar, però que no tinguin cap dubte que farem en les setmanes que tenim per endavant.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor cap de Govern, i gràcies per les seves paraules, en nom meu i en el nom de la senyora subsíndica.

Alguna altra intervenció?

Doncs acabades les intervencions, procedirem a la votació del Projecte de Llei, recordant que la disposició final desena té caràcter qualificat.

S'obre un breu termini de temps per votar.

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. secretària:

Sí, 17 vots a favor, 9 en contra i cap abstenció.

La Sra. síndica general:

A la vista del resultat, declaro aprovat el Projecte de Llei del pressupost per a l'exercici del 2023, així com del Projecte de pressupost del Tribunal Constitucional, del Consell Superior de la Justícia i el Projecte de pressupost del Consell General per al mateix exercici.

Permeteu-me que m'atorgui a mi mateixa la paraula avui, i que us adreci unes breus paraules. Tot em porta a pensar que acabem avui les tasques d'aquesta legislatura, un període on hem compartit moltes hores de feina i on hem sabut trobar punts d'acord per gestionar situacions que mai hauríem previst que hauríem de viure. Senyor Pintat, n'ha fet especial menció i no repetiré les seves paraules, a les quals evidentment m'hi sumo.

Avui, però, em correspon, en el meu nom i en el nom dels companys d'aquesta taula, agrair, agrair-vos tots els esforços i totes les complicitats que heu pogut teixir. Gràcies als mitjans de comunicació per ajudar-nos a difondre la feina que fem i apropar-la als ciutadans. Gràcies a tots els serveis tècnics, els quals no veiem però que resulten imprescindibles. Gràcies a tot el personal del Consell General; sense ells tampoc no aconseguiríem cloure els nostres esforços. Gràcies, ministres. També a aquells que, per diversos motius, no són avui amb nosaltres. I gràcies, cap de Govern —gràcies, Xavier—. Sou una part imprescindible d'aquesta tasca i us vull agrair la vostra dedicació i esforços.

Gràcies, conselleres i consellers: els quatre anys que hem compartit els hem bastit amb discussions i acords, amb solucions per a moltes dificultats i amb la voluntat d'honorar sempre el nostre compromís amb la ciutadania. Gràcies, Carine Montaner. Gràcies, Carles Naudi. Gràcies, Josep Pintat. Gràcies, Ferran Costa. Gràcies, Pere López. Gràcies, Carles Enseñat. Amb els vostres noms faig extensiu l'agraïment a totes les conselleres i els consellers dels vostres grups. A tots els que m'acompanyeu en aquesta taula us reitero les paraules del meu discurs de Sant Tomàs: heu estat una part fonamental per al desenvolupament de tota la feina.

I per acabar, els meus millors desitjos per a les vostres vides. Segur que en algun moment ens tornarem a creuar —no ho dubti, senyor Naudi—, i recordarem amb afecte aquest temps compartit.

A reveure.

I no havent-hi més punts a l'ordre del dia, s'aixeca la sessió.

(Són les 19.36h)

Diari de Sessions del Consell General